

Slagfalk, Ballum Forland, 8. august 2018. Foto: Per Berthing

Stellersand, han, Dueodde, Bornholm, 29. maj 2018. Foto: Sune Riis Sørensen

Stillehavslom, Grenen, Skagen, 22. august 2018. Foto: Knud Pedersen

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2018

Af Kent Olsen, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Henrik Haaning Nielsen, Rasmus Due Nielsen og Knud Pedersen

Rapport nr. 50 fra Sjældenhedsudvalget

Denne rapport omhandler 155 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 129 fra 2018. Heri indgår også tre sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokale SU-arter i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporternes redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler SU normalt også sager omhandlende fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, men i 2018 har der ikke været sådanne sager. 132 (85 %) af de færdigbehandlede fund (heraf 117 (91 %) fra 2018) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 77 % og 92 % de seneste ti år. 115 (87 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, DNA-analyse mv. Fra Grønland færdigbehandles én sag, som blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 23 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Figur 1. Oversigt over regionsinddelingen anvendt i denne rapport.

Brun løvsanger, Christiansø, 17. oktober 2018. Foto: Eva F. Henriksen

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger *International Ornithological Committee (IOC) World Bird List* (Gill & Donsker 2019).

Regionsinddelingen følger samme inddeling, som SU har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i Danmarks eksklusive økonomiske zone regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekl. = eklipsdragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Hvor aldersangivelse er baseret på fuglens udseende, benyttes kalenderår (ex. 3K+) frem for dragttype (ex. juvenil, immature og adult). Kalenderårsangivelsen er en betegnelse i henhold til fuglens dragtmæssige udseende og kendskabet til dragtudvikling hos den pågældende art frem for en egentlig aldersbetegnelse. Derfor vil eksempelvis en overvintrende amerikansk sortand (*Melanitta americana*) i adult dragt blive angivet som 3K+ ved fund i 1. halvår og 2K+ andet halvår. Ligeledes vil eksempelvis en terekklire (*Xenus cinereus*) i adult dragt blive angivet som 2K+, selvom der er tale om et individ, der igennem flere år regnes som en genganger.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2017 og 3) antal godkendte fund og individer i 2018. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales

Kohejre, Filsø, 4. december 2018. Foto: Karin Gustausen

Littermåge, Hanstholm Havn, 2. januar 2018. Foto: Bjørn Frikke

af Association of European Rarities Committees (AERC 2019). Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen. Antal fund og individer fordelt på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), videofilm (Video), lydoptagelse (Lyd), DNA-analyse (DNA) eller dødfunden fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderen er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til SU bør det angives, hvem finderen er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er deres normale udbredelsesområder tilføjet i parentes, hvorfra de danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at stamme fra.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste.

En generel vejledning til indsendelse af fund til SU kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til SU, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/>

Ellekrage, Sårup, 19. oktober 2018. Foto: Kís Boel Guldmann

[index.php](#), hvor man vil blive vejledt. SU modtager også fortsat gerne beskrivelser pr. e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via SU's hjemmeside.

SU behandler fund af SU-arter og nye arter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arter og underarters forekomst er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. SU behandler som udgangspunkt alle forekomster af SU-arter, samt arter, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende

Mongolsk piber, Skagen, 26. november 2018. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Tajgapiber, Mandø, 12. oktober 2018. Foto: Tim Hesselballe Hansen

individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard (AERC 2019) inddeles de i Danmark trufne fuglearter i fem kategorier defineret som følger:

- A:** Arter der betragtes som spontant optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, f.eks. amerikansk pibeand (*Anas americana*) og vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.
- B:** Arter der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949, f.eks. lille sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og østlig krave-trappe (*Chlamydotis macqueenii*).
- C:** Udsatte og undslupne arter, som har etableret en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande; f.eks. nilgås (*Alopochen aegyptiaca*) og fasan (*Phasianus colchicus*).
- D:** Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet, f.eks. bøffelend (*Bucephala albeola*) og hvid pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).
- E:** Arter der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun naturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, f.eks. rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), lammegrib (*Gypaetus barbatus*), steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af rødhøne (*Alectoris rufa*).

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori **A, B og C**. Fund i kategori **C, D og E** publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

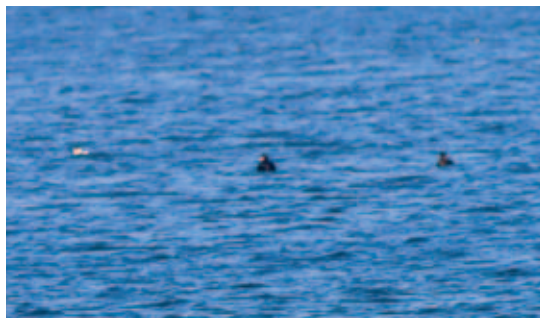
Danmarkslisten

SU fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste. SU følger de taksonomiske anbefalinger fra International Ornithologists' Union (Gill & Donsker 2019).

Fra år 2018 er der godkendt tre nye arter for landet: stillehavslom (*Gavia pacifica*), snefinke (*Montifringilla nivalis*) og gulbrynet værling (*Emberiza chrysophrys*). Stillehavslom blev generelt betragtet som en underart af sortstrubet lom (*G. arctica*) helt frem til *American Ornithologists' Union* gav den status af monotypisk art i 1985 (Monroe *et al.* 1985). Et studie af lommernes DNA har sidenhen bekræftet dens artsstatus, og fastslået, at sortstrubet lom og stillehavslom er søsterarter med en opsplitning, der er næsten dobbelt så gammel (ca. 6,5 mil. år) som opsplitningen af islom (*G. immer*) og hvidnæbbet lom (*G. adamsii*) (Sprengelmeyer 2014). Gulbrynet værling regnes som monotypisk, mens snefinke er polytypisk med syv underarter: ssp. *nivalis* (snefinke), ssp. *leucura* (tyrkisk snefinke), ssp. *alpicola* (persisk snefinke), ssp. *gaddi*, ssp. *tianshanica*, ssp. *groumgrizmaili* og ssp. *kwenlunensis* (Gill & Donsker 2019). Nominatformen af snefinke (*M. n. nivalis*) yngler i Europa og regnes som den underart, der forekommer i Danmark. Med indeværende rapport indgår armensk måge (*Larus armenicus*) ligeledes på listen på baggrund af et fund fra 2017. Arten er monotypisk (Gill & Donsker 2019). Samtidig er sibirisk fløjsand (*Melanitta stejnegeri*) blevet udskilt som en selvstændig art fra amerikansk fløjsand (*Melanitta deglandi*) og indgår derfor med indeværende rapport på listen. Begge arter regnes som monotypiske (Gill & Donsker 2019) og forekommer begge i Danmark (SU-rapport 2014, SU-rapport 2015).

Makisanger (*Curruca subalpina*) har tidligere været regnet som en underart af hvidskægget sanger (*C. cantillans*), men er nu udskilt som en selvstændig art, der regnes som monotypisk, mens hvidskægget sanger

er polytypisk med de fire underarter: ssp. *cantillans* (østlig hvidskægget sanger), ssp. *albistriata* (rødstrubet sanger), ssp. *iberiae* (iberisk sanger) og ssp. *inornata* (maghreb-sanger) (Gill & Donsker 2018). Når der sker sådanne taksonomiske ændringer inden for svært bestemte artskomplekser på den danske liste, genoptager SU typisk alle fund til fornyet behandling. Selvom SU endnu ikke har taget stilling til den taksonomiske placering af alle de danske fund inden for artskomplekset hvidskægget sanger/makisanger, så forbliver hvidskægget sanger på den danske liste i kraft af et fund ved Gedser Odde 8-14/5 2015 af en ssp. *albistriata* og det godkendte fund i 2018 af ssp. *cantillans*, hvor bestemmelserne til underart i begge tilfælde er baseret på DNA-analyser. Langt hovedparten af de hidtidige fund inden for artskomplekset hvidskægget sanger/makisanger drejer sig givetvis om hvidskægget sanger, som er regelmæssig i Nordeuropa, mens makisanger lader til at være langt mere sjældnen. Ud over udskillelsen af makisanger har der for hvidskægget sanger været foreslået en opdeling i yderligere en østlig og vestlig art omfattende hhv. hvidskægget sanger (*C. cantillans*) med de østligt udbredte underarter ssp. *cantillans* og ssp. *albistriata* og Maghreb-sanger (*C. inornata*) med de mere vestligt udbredte underarter ssp. *inornata* og ssp. *iberiae* (Svensson 2013a, b). Men fjerdragt, stemme og genetiske forskelle mellem østlige og vestlige former er kun små sammenlignet med forskellene fra makisanger (Brambilla et al. 2008). Derfor behandles de østlige og

Sibirisk fløjsand, han, Eskebjerg Vesterlyng, 9. februar 2018.
Foto: Andreas Bruun Kristensen

Terekklire, Sneum Sluse, 27. maj 2018. Foto: Bjørn Frikke

Lille gulbug, Mandø, 14. oktober 2018. Foto: John Frikke

vestlige former endnu som underarter af hvidskægget sanger (Gill & Donsker 2019).

I 2018 er der gjort et fund tilhørende komplekset af arterne: Kap Verde-petrel (*Pterodroma feae*), Desertas-petrel (*P. deserta*) og Madeirapetrel (*P. madeira*). Alle tre arter er tidligere blevet regnet for underarter af fløjlspetrel (*P. mollis*), som er udbredt på den sydlige halvkugle, men anerkendes i dag som tre selvstændige, monotypiske arter (Gill & Donsker 2019). Da fundet i 2018 ikke kan henføres til hvilken art i komplekset, der er tale om, indgår ingen af arterne på den danske liste.

Med stillehavsлом, sibirisk fløjlsand, armensk måge, snefinke og gulbrynet værling er der hermed godkendt 477 fuglearter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2018.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU bestod frem til udgangen af 2018 af følgende medlemmer: Simon Sigaard Christiansen, Ole Zoltan Gölter, Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Rasmus Due Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Kent Olsen (formand) og Knud Pedersen. Derudover er Søren Sørensen og David Boertmann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behandlingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes Rune Sø Neergaard og Palle A. F. Rasmussen foruden udvalgets øvrige medlemmer. For hjælp ved behandlingen af enkeltsager takkes Peter Adriaens, Kerem Ali Boyla, Martin Collinson, Dick Forsman, Yann Kolbeinson, Hans Larsson, Nick Lethaby, Björn Malmhagen, Mikal Polakowski, Peter Pyle, Rasmus Strack og Roni Väisänen. Derudover takkes Magnus Corell, Anders Wirdheim, Tor A. Olsen, William Velmala, Tadeusz Stawarczyk, Jochen Dierschke, Christopher König, Gerjon Gelling og Chas Holt, for informationer om forekomster i hhv. Sverige, Norge, Finland, Polen Tyskland, Holland og Storbritannien. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til SU og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Sjældne fugle i 2018

Året startede med en lattermåge, der var blevet fundet lige inden årsskiftet i Hanstholm (NJ), hvor den kunne ses frem til 29/1. Desuden kunne en sand perlerække af overvintrende ænder også nydes fra januar og ind i det tidlige forår, bl.a. den sædvanlige halsbåndstroland i Sønderø (S) til ind i april. Desuden fire brilleænder ved hhv. Bækbygård Strand (RK), Fanø Vesterstrand (RB), Lumsås Nordstrand (S) og Eskebjerg Vesterlyng (S). Der-

Blåstjert, Hanstholm Fyr, 5. oktober 2018. Foto: Henrik Haaning Nielsen

foruden sås amerikanske sorttænder ved hhv. Asserbo Strand (S), Blåvands Huk (RB) og Eskebjerg Vesterlyng (S), hvor også landets andet fund af sibirisk fløjsand blev gjort, sidstnævnte kunne ses i perioden 7-17/2. Derudover sås en jagtfalk 6/1 ved Ringkøbing Fjord (RK) og en hvidøjet and 7/1 i Kruså Møllesø (SJ), mens en stor skrigeørn holdt til ved Åstrup Skov (S) 14/1-4/2.

I februar blev en syngende spurveugle fundet 5/2 i Hesselholt Skov (NJ), hvor den blev frem til 29/4. En kejsjørn sås 13-14/2 ved Åbenrå (SJ), mens en ny hvidøjet and blev fundet 28/2 i Kattinge Vig (S).

Ud over rastende fugle fra tidligere måneder var marts forholdsvis stille med hensyn til sjældne fugle. Eneste nye fugle var en brilleand ved Haurvig (RK) 4/3 og en stellersand ud for Korshage (S) 29/3.

I april blev en brilleand set 4/4 ved Blåvands Huk (RB), mens en ny stor skrigeørn sås 18/4 ved Klinteskoven (M). Herefter fulgte to nye arter for landet; først en snefinke 21/4 ved Ulvshale (M) og dernæst en gulbrynet værling 28/4 og 30/4-1/5 i Skagen (NJ), hvilket er første gang, der registreres nye arter for Danmark i april siden ensfarvet stær i 2002.

Maj var typisk hektisk, hvad angår sjældne fugle. Der sås først to citronvipstjerter i Skagen (NJ), hhv. 7/5 og 8/5. På Hulsig Hede (NJ) kunne en slangeørn ses 9-11/5, mens en amerikansk hjejle opholdt sig i Bøjden Nor (F) 9-16/5. Forårets tredje citronvipstjert blev fundet 11/5 i Busemarke Mose (M), mens en stendrossel sås mindre end to timer om aftenen 14/5 på Djursland (ÅH). I Gedser (LF) ringmærkedes en buskrørsanger 16/5, mens en rødhovedet tornskade rastede 23/5 på Rønmø (SJ). Dernæst blev den sædvanlige terekklire set 23-26/5 ved Højer Vade (SJ) efterfulgt af endnu en terekklire 26-28/5 ved Sneum Sluse (RB). Den 27/5 blev tre endagsfugle fundet med en rosenbrystet tornskade ved Saksfjed Inddæmning (LF), en korttået lærke i Skagen (NJ) og en buskrørsanger i Kongelunden (S). En stellersand sås 28-30/5 ved Dueodde (B), mens en topskarv i den modsatte ende af landet blev fundet 31/5 på Hirsholm (NJ).

I juni blev stellersanden fra Dueodde (B) genfundet 1/6 på Christiansø (B), hvor en hvidskægget sanger blev ringmærket dagen efter. Dernæst sås en triel 12/6 ved Årsdale (B), mens en sorthovedet gul vipstjert ssp. *feldegg* på Fanø (RB) 14-24/6 var landets blot fjerde fund af denne underart. Den 17/6 sås endnu en triel, idet en fugl blev fundet i billygters skær, stående på en asfalteret vej, midt om natten ved Bagenkop (F), mens Nordjyllands blot andet fund af hvidrygget ryle blev gjort 18/6 i Ulvedybet (NJ).

Juli fortsatte i samme stil som juni med en række overraskelser. Først sås årets tredje triel 4/7 på Grenen (NJ), og dagen efter blev en terekklire fundet på Bygholm Vejle (NJ). Herefter fulgte 16/7 det sjette fund af blå glente i Skagen (NJ), mens juli blev afsluttet med landets sjette fund af bonapartemåge 26/7-7/8 i Thorshavn (RK).

August startede med en af sensommerens store højdepunkter; en slagfalk, der gæstede Ballum Forland (SJ) 4/8-9/10. Derudover ringmærkedes en vandsanger 8/8 på Fanø (RB), mens årets fjerde terekklire sås 12/8 ved Ulvshale Nordstrand (S). Sensommerens helt store

Gråsejler, Hanstholm Havn og Slamdepot, 7. november 2018.
Foto: Henrik Haaning Nielsen

overraskelse var endnu en ny art for landet, idet en stillehavslom blev fundet 13/8 i Skagen (NJ), hvor den kunne ses helt indtil november. August sluttede med en ubestemt atlantisk skræpe/scopolis skræpe trækkende 31/8 ved Blåvands Huk (RB).

September bød på fire forskellige ænder, der regnes som gengangere fra tidligere år. Det drejer sig om en brilleand 1/9 ud for Fanø Vesterstrand (RB), hvor den kunne ses resten af året, samt en hvidøjet and i Maribo Sønderø (LF) 9-17/9. Dertil en halsbåndstrodand 24/9 og året ud i Sønderø (S) og en trækkende amerikansk sortand 26/9 ved Blåvands Huk (RB). Derudover trak en slangeørn ind 4/9 ved Stevns (S), hvor den fortsatte mod sydvest for to dage senere af blive genfundet ved Røgbølle Sø (LF). I den modsatte ende af landet blev det første nordjyske fund af nordsanger gjort i Skagen (NJ), hvor den blev ringmærket 8/9, mens årets fjerde triel sås 18/9 ved Råbjerg Mile (NJ). I dagene 21-24/9 sås en køhejre på forskellige lokaliteter på Fanø (RB), hvor en korttået lærke også opholdt sig 23-24/9. Den 23/9 sås en brilleand ved Rørvig (S) efterfulgt af to sjældne småfugle, der begge blev ringmærket; en blåstjert 24-25/9 i Skagen (NJ) efterfulgt af landets andet september-fund af brun løvsanger 29/9 i Hanstholm (NJ).

Oktober bød, ligesom september, på forskellige ænder, der regnes som gengangere fra tidligere år. Som så ofte før i oktober blev der fundet amerikansk sortand ved Asserbo Strand (S) og Hvidbjerg Strand (RB), mens der fortsat sås en brilleand ved Fanø Vesterstrand (RB). Oktober bød også på en ubestemt atlantisk skræpe/scopolis skræpe trækkende 3/10 ved Korshage (S) og ikke langt derfra sås samme dag en af efterårets store overraskelser; en petrel tilhørende komplekset af arterne: Kap Verde-petrel, Desertas-petrel og Madeirapetrel. Den rastede omkring 40 minutter ud for Kikhavn (S), inden den trak videre. Efterårets anden og tredje blåstjert blev begge ringmærket ved Hanstholm Fyr (NJ) hhv. 5-6/10 og 19/10. Her blev ligeledes en himalayasanger set 19-20/10 og ringmærket på andendagen. Ikke langt derfra sås en ellekrage 16-28/10 i Sårup (NJ). Sydvestjylland kunne i oktober byde på en perlerække af sjældne fugle med tre tajgapibere; 12-14/10 Mandø (RB), 13/10 Ho Plantage (RB) og 19/10 Blåvands Huk (RB) foruden

landets syvende fund af lille gulbug 13-15/10 på Mandø (RB), en buskrørsanger, som udelukkende blev observeret i felten, 15/10 i Blåvand (RB) og en nonnestenpikker 17-19/10 på Skallingen (RB). De sibiriske småfugle omfattede derudover seks fund af brun løvsanger, der fordelte sig med fire på Christiansø (B) og to på Agger Tange (NJ). Herudover sås en kohejre 11-13/10 ved Skjern Enge (RK), en brilleand 16/10 i Skagen (NJ), mens to store skrigørne trak ind 19/10 ved Stevns (S), og årets fjerde blåstjert sås 20/10 på Amager (S).

November bød, ligesom de to foregående måneder, på forskellige ænder, der regnes som gengangere fra tidligere år. På månedens første dag blev en hvidøjet and fundet i Kruså Møllesø (SJ), hvor den sås 1-3/11 og 7-18/11, mens der sås brilleand ved Lumsås Nordstrand (S), Hundested Havn (S) og Korshage (S) foruden amerikansk sortand ved Hundested Havn (S). Ud over gengan-

gere sås også halsbåndstroidand 19-21/11 og 12-31/12 ved Skjern Enge (RK) samt både amerikansk sortand og brilleand på Norddjurs (ÅH) henholdsvis 17/11-8/12 og 17/11-9/12. Den 23/11 blev en kohejre fundet ved Filsø (RK), hvor den i øvrigt sås langt ind i det nye år. November overraskede med fire fund af gråsejler; 3/11 Skagen (NJ), 4/11 Ballum Vesterende (SJ), 7/11 Hanstholm (NJ) og 14/11 Flyvesandet (F) foruden landets tredje fund af mongolsk piber 16-28/11 i Skagen (NJ).

Decembers sluttede med et brag i form af Nordeuropas første vinterfund af middelhavsstenpikker 26/12 ved Sundstrup (NJ), hvor den blev nogle dage ind i det nye år. Der var tale om det tredje danske fund af vestlig middelhavsstenpikker ssp. *hispanica*. Årets sidste nye sjældne fugl blev en mellemflagspætte 30-31/12 i Gråsten Skovene (SJ), hvor den blev et stort tilløbsstykke langt ind i det nye år.

Bonapartemåge, Thorsminde Havn, 3. august 2018. Foto: Carsten Gørges Laursen

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Hvidøjlet *Aythya nyroca* (4/4, 57/64, 1/1)

2008: 15-16/9, Astrup Engsø (SJ), 1K/hun, *Morten Bentzon Hansen, Søren Nygaard m.fl. (Foto).

2018: 7/1, Kruså Møllesø (SJ), 3K+ han, *Kim Hagen Andersen (Foto). – 28/2, Kattinge Vig (S), 3K+ han, *Jakob Engelhard, *Hjalte B. Johansen (Foto). – 9-17/9, Maribo Søndersø (LF), 2K+ han, *Hans Ægidius, Jan Speiermann m.fl. (Foto). – 1-3/11 og 7-18/11, Kruså Møllesø (SJ), 2K+ han, *Kjeld Hansen, *Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto).

Fundet fra Astrup Engsø 15-16/9 2008 er tidligere godkendt fra 15/9 2008 (SU-rapport 2008). Fuglen fra Kattinge Vig repræsenterer et nyt fund, mens fundene fra Kruså Møllesø og Maribo Søndersø regnes som gengangere fra tidligere år. (Øst- & Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Halsbåndstroland *Aythya collaris* (0, 14/14, 1/1)

2018: 1/1-11/4, Søndersø, Værløse (S), 3K+ han, *Allan Haagensen, *Tim Andersen, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 24/9-31/12, Søndersø, Værløse (S), 2K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). – 19-21/11 og 12-31/12, Skjern Enge (RK), 2K+ han, *Ole Amstrup, Ole Olesen, Mogens Larsen m.fl. (Foto).

De to iagttagelser fra Skjern Enge i hhv. november og december 2018 regnes som omhandlende samme individ og udgør årets eneste nye fund af arten. Fundene fra Søndersø 1/1-11/4 og 24/9-31/12 regnes som den samme tilbagevendende fugl, som er registreret nord for Københavnsområdet årligt siden 2013 (SU-rapport 2013, SU-rapport 2014, SU-rapport 2015, SU-rapport 2016, SU-rapport 2017). (Nordamerika)

Stellersand *Polysticta stelleri* (7/9, 41/60 ekskl. fund i perioden 1991-2009, 2/2)

2017: 3/11, Sydvestpynten, Amager (S), 1K/hun trk., *Steffen Sommer Nielsen.

2018: 29/3, Korshage, Rørvig (S), 3K+ han, *Erik Vikkelsø Rasmussen (Foto). – 28-30/5, Kødtdønden, Dueodde (B), 3K+ han, *Niels Erik Johansen, Sune Riis Sørensen (Foto). – 1/6, Christiansø (B), 3K+ han, *Stinne Aastrup, *Vicky Knudsen, Anton Herring Liebermann m.fl. (Foto).

Fundet fra Sydvestpynten 3/11 2017 udgør det første fund af arten siden 2014 (SU-rapport 2014). Fundene fra Dueodde 28-30/5 og Christiansø 1/6 regnes som omhandlende samme fugl. Stellersand er kun registreret syv gange i Danmark siden 2010, hvor arten genindtrådte på SU-listen. (Sibirien; overvintrer Barentshavet & Østersøen)

Brilleand *Melanitta perspicillata* (0, 50/52, 5/5)

2018: 4/1-5/2, Bækbygård Strand (RK), 3K+ han, *Jens Ballegaard, Svend Erik Petersen, Erik Enevoldsen m.fl. (Foto). – 10/1-20/2 og 19/3-14/4, Fanø Vesterstrand (RB), 3K+ han, *Kim Fischer m.fl. (Foto). – 15/2-14/4, Lumsås Nordstrand (S), 3K+ han, *Kristian Bruus-Jensen, Erik Vikkelsø Rasmussen, Jørgen Carl Erik Scheel m.fl. (Foto). – 17-21/2, Eskebjerg Vesterlyng (S), 3K

han, *Søren Mygind, Rasmus Turin m.fl. (Foto). – 4/3, Haurvig (RK), 3K+ han, *Ole Zoltan Gøller, Thomas Buus Nielsen m.fl. (Foto). – 4/4, Blåvands Huk (RB), 3K+ han trk., *David Manstrup, Henrik Knudsen (Foto). – 1/9-28/12, Fanø Vesterstrand (RB), 2K+ han, *Kim Fischer m.fl. (Foto). – 23/9, Korshage, Rørvig (S), 2K+ han trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Klaus Bjerre. – 16/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K/hun, *Rolf Christensen, Lars Paaby, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 16/11, Hundested Havn (S), 2K+ han, *Søren Haaning Nielsen m.fl. – 17/11-9/12, Fjellerup Strand & Skærbæk Hest ved Bønnerup (ÅH), 2K+ han, *Jan Drachmann, Jens Skovgaard Pedersen, Hans Christophersen m.fl. (Foto). – 17/11-16/12, Lumsås Nordstrand (S), 2K+ han, *Lars A. Krogh, Kristian Bruus-Jensen m.fl. (Foto). – 23/11, Korshage, Rørvig (S), 2K+ han, *Erik Vikkelsø Rasmussen.

2018 var et godt år med fem nye fugle, hvilket kun er overgået i 2010 med seks nye fugle (SU-rapport 2010). Årets første nye fund er fra Eskebjerg Vesterlyng 17-21/2, mens fundet fra Haurvig 4/3 ligeledes regnes som et nyt fund. Fundene fra Rørvig 23/9 og 23/11 samt Hundested Havn 16/11 regnes som omhandlende samme individ og udgør årets tredje nye fund. Årets fjerde nye fund er fra Skagen 16/10. Fundet fra Fjellerup Strand og Skærbæk Hest 17/11-9/12 udgør årets femte nye fund, og er det første fra Østjylland siden 2012 (SU-rapport 2012). De øvrige fund i 2018 regnes som gengangere af fugle fra tidligere år. I det øvrige Norden er antallet af fund: 72 i Finland (William Velmala pr. mail), 97 i Norge, hvoraf fem fund er fra 2018 (Tor A. Olsen pr. mail), mens Sverige havde fem fund i 2018 og i alt har 116 fund af arten (Magnus Corell pr. mail). (Nordamerika)

Sibirisk fløjsand *Melanitta stejnegeri* (0, 1/1, 1/1)

2018: 7-17/2, Eskebjerg Vesterlyng (S), 3K+ han, *Rasmus Strack m.fl. (Foto og Video).

Andet danske fund af sibirisk fløjsand og det første fund fra Sjælland. Fundene fra Blåvands Huk (RB) og Hvidbjerg Strand (RB) 12-18/10 2009, 19/3 2010, 18/2-26/3 2011 og 12-17/10 2014 anses som omhandlende samme fugl og udgør det første danske fund (SU-rapport 2009, SU-rapport 2010, SU-rapport 2011, SU-rapport 2014). Til sammenligning er der tre fund i Finland (William Velmala pr. mail), ét i Island (Yann Kolbeinnsson pr. mail), to i Sverige, hvoraf ét i 2018 (Magnus Corell pr. mail), seks i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), to i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail) og ét i Tyskland (Christopher König pr. mail). Sibirisk fløjsand er nyligt udskilt som en selvstændig art fra amerikansk fløjsand (*Melanitta deglandi*) af IOC (Gill & Donsker 2019). Det første og hidtil eneste fund af amerikansk fløjsand i Danmark er fra Blåvands Huk (RB) og Hvidbjerg Strand (RB), hvor en han sås i perioderne 23/1-3/3 2013, 15/10-26/11 2014 og 11-18/10 2015 (SU-rapport 2013, SU-rapport 2014, SU-rapport 2015). I det øvrige Norden er antallet af fund af amerikansk fløjsand: to i Sverige (Magnus Corell pr. mail), ét i Finland (William Velmala pr. mail), to i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), mens Island har ni fund indtil 2011 (Yann Kolbeinnsson pr. mail). (Nordøstasien)

Amerikansk sortand *Melanitta americana* (0, 17/17, 2/2)

2017: 24/3, Hirtshals Øststrand (NJ), 3K+ han, *Lars Paaby.

2018: 2/1-29/4, Asserbo Strand (S), 3K+ han, *Jakob Engelhard, *Jørgen Hulbæk Christiansen, Paul Nilsson m.fl. (Foto). – 6/1, Hvidbjerg Strand (RB), 3K+ han, *Sigrid Kistrup Ilsøe, Tim Hesselballe Hansen (Foto). – 6-9/2, Eskebjerg Vesterlyng (S), 3K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 26/9, Blåvands Huk (RB), 2K+ han trk., *David Manstrup, *Svend Rønne, Morten Christensen m.fl. – 10/10-2/11, Asserbo Strand (S), 2K+ han, *Jon Lehmsberg, Per Quaade m.fl. (Foto). – 17-19/10, Hvidbjerg Strand (RB), 2K+ han, *Kristian Birchvald Jensen m.fl. (Foto). – 17/11-8/12, Fjellerup Strand (ÅH), 2K+ han, *Lars Tom-Petersen, Kent Olsen m.fl. (Foto). – 26/11 Hundested Havn (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard, Søren Haaning Nielsen m.fl.

Fundet fra Hirtshals Øststrand 24/3 2017 er tidligere godkendt fra 11-14/3 2017 og 28/3 2017 (SU-rapport 2017). Der blev indrapporteret to nye fund i 2018. Årets første nye fund er fra Eskebjerg Vesterlyng 6-9/2, hvilket udgør det fjerde fund fra Sjælland, hvor de tre tidligere fund er fra 2008, 2011 og 2012 (SU-rapport 2009, SU-rapport 2011, SU-rapport 2012, SU-rapport 2015). Fundet fra Fjellerup Strand 17/11-8/12 regnes ligeledes som et nyt fund, mens de resterende fund i 2018 anses som gengangere af fugle fra tidligere år. Sverige havde tre godkendte fund i 2018, og har nu i alt 22 fund af arten (Magnus Corell pr. mail), mens Finland har fem fund, hvoraf ét fund er fra 2018 (William Velmala pr. mail). I Norge er antallet af godkendte fund fire, hvoraf to fund blev registreret i 2018 (Tor A. Olsen pr. mail), mens Polen har ti godkendte fund (Tadeusz Stawarczyk

pr. mail) og Tyskland to fund af arten (Christopher König pr. mail). (Nordamerika & Nordøstsibirien)

Gråsejler *Apus pallidus* (1/1, 13/13, 4/4)

2017: 20/10, Sønderho, Fanø (RB), *Kim Vesterskov, *Mike Vesterskov, *Søren Brinch (Foto).

2018: 3/11, Grenen, Skagen (NJ), trk.fors., *Anton Thøger Larsen, Hans Christophersen, Christian A. Jensen m.fl. (Foto). – 4-5/11, Ballum Vesterende (SJ), 1K, *Niels Bomholt, Lilly Sørensen m.fl. (Foto). – 7/11, Hanstholm Havn og Slamdepot (NJ), 1K, *John Kyed, Jens Jørgen Andersen, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 14/11, Flyvesandet (F), 1K, *Søren Gjaldbæk (Foto).

Med fire fund blev 2018 et rekordår for arten i Danmark. I 2018 var der også rekordoptræden i Holland med seks fugle (Gerjon Gelling pr. mail), Storbritannien (Chas Holt pr. mail) og Sverige (Magnus Correll pr. mail) havde deres næstbedste år med hhv. 15 fugle og fire fugle. Der blev i 2018 også registreret gråsejler i de andre lande omkring os: Finland (1) (William Velmala pr. mail), Norge (2) (Tor A. Olsen pr. mail) og Tyskland (3) (Christopher König pr. mail). Med de nye danske fund er der herhjemme nu i alt 18 fund: 1942 (SU-rapport 2012), 1987 (SU-rapport 2012), 1993 (SU-rapport 2015), 2001 (SU-rapport 2001), 2002 (SU-rapport 2002), 2004 (SU-rapport 2005), 2005 (SU-rapport 2005), 2012 (SU-rapport 2012), 2013 (2) (SU-rapport 2013), 2014 (SU-rapport 2014), 2015 (SU-rapport 2015), 2016 (SU-rapport 2016), 2017 og 2018 (4). Arten er set årligt siden 2012, med oktober (6) og november (9) som de bedste måneder. Bemærk, at opsummeringen over antallet af fund er ændret i forhold til SU-rapport 2016. Det skyldes, at opsummeringen tidligere er blevet ændret i forbindelse med, at Sjøldenhedsudvalget har

Amerikansk hjejle, Bøjden Nor, 15. maj 2018. Foto: Helge Sørensen

Lattermåge, Hanstholm
Havn, 6. januar 2018. Foto:
Carsten Gørges Laursen

været i gang med en genbehandling af de danske fund uden, at resultatet endnu er blevet publiceret. Derfor ændres summeringen tilbage indtil Sjældenhedsudvalget har afsluttet og publiceret resultatet af genbehandling. (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Triel *Burhinus oediconemus* (13/13, 38/38, 4/4)

2018: 12/6, Årsdale (B), trk., *Sune Riis Sørensen. – 17/6, Bagenkop (F), 2K+, *Søren Bøgelund m.fl. (Foto). – 4/7, Grenen, Skagen (NJ), 2K+, *Sebastian Steinar Thorup Hansen, Jonathan Hemmer Hansen m.fl. (Foto). – 18/9, Råbjerg Mile (NJ), 2K+, *Simon Sigaard Christiansen, *Daniel Bloche m.fl. (Foto).

Med fire fund udgør 2018 det hidtil bedste år herhjemme. Fundet fra Bagenkop var bemærkelsesværdigt, idet fuglen blev fundet i billygters skær, stående på en asfalteret vej, midt om natten. Arten har oplevet stor tilbagegang inden for det europæiske yngleområde. Intensive ret landbrug med færre græssende dyr, tilplantning og nedgange i kaninbestande menes at være de primære årsager. Bestanden i England gik tilbage med mere end 85% i årene mellem 1940-1985, hvor den nåede et lavpunkt på 160 ynglepar. Nedgangen er imidlertid vendt til fremgang igen på grund af en målrettet indsats med markering af reder samt genetablering af egnede ynglehabitater. I 2016 var bestanden i England således nået op på 320-380 par (RSPB 2019a, RSPB 2019b). Norge havde ét fund (Artsobservasjoner 2019), Sverige tre fund (Artportalen 2019), mens Finland ikke havde nogle fund i 2018 (Tarsiger 2019). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Amerikansk hjejle *Pluvialis dominica* (0, 16/16, 1/1)

2018: 9-16/5, Bøjden Nor (F), 3K+ sdr., *Mikael Kristensen m.fl. (Foto).

Der er tale om det sjette forårsfund herhjemme. Hverken Norge eller Sverige havde fund i 2018, mens Finland imidlertid havde deres blot tredje fund nogensinde med en 1K 7/10 i Sydvestfinland (Tarsiger 2019). (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Hvidrygget ryle *Calidris fuscicollis* (0, 22/22, 1/1)

2018: 18/6, Perlen, Ulvedyb (NJ), 2K+ sdr., *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto).

Første danske fund siden 2011. Fundet er blot det andet fra Nordjylland. Det første er fra Skagen (NJ) 1/7

2000 (SU-rapport 2000). De bedste danske lokaliteter for arten udgøres af Ulvshale Strand (M) med fire fund og Tipperne (RK) med tre fund, mens Aflandshage (S), Margrethe Kog (SJ), Lakolk Strand (SJ) og Harboøre Tange (RK) hver har to fund. Køge Bugt-området (S) har desuden tre fund. I 2018 havde Sverige to fund i perioden 19-20/7 på Øland (Artportalen 2019) og Norge havde et fund 3/10 ved Refsnes i Nordvestnorge (Artsobservasjoner 2019). (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Stribet ryle *Calidris melanotos* (0, 65-66/68-69 t.o.m. 2005, -/-)

1987: 22/7-2/8, Ølseagle Revle (S), 2K+ sdr., Tim Andersen m.fl.

Der er tale om en datoforlængelse, idet fundet tidligere er godkendt for perioden 22-25/7 1987 (SU-rapport 1986-1987). Stribet ryle blev taget af SU-listen fra og med 2006 (SU-rapport 2005). (Nordamerika & Østsibirien; overvintrer Sydamerika)

Tereklire *Xenus cinereus* (0, 55/55, 3/3)

2018: 23-26/5, Højer Vade (SJ), 2K+, Bjarne Nielsen m.fl. (Foto). – 26-28/5, 2K+, Sneum Sluse (RB), Svend Dybkjær m.fl. (Foto). – 5/7, 2K+, Bygholm Vejle (NJ), *Mogens Neergaard (Foto). – 12/8, Mågenakken, Ulvshale Nordstrand (M), 2K+, *Henrik Kisbye m.fl. (Foto).

Tangering af rekordåret 2011, hvor også fire forskellige fugle blev set, men hvor der tillige indgik det samme individ, som også i år regnes som genganger (SU-rapport 2011). Der er med sikkerhed tale om to forskellige fugle i Vadehavsregionen, idet de to fugle sås samtidig den 26/5. Fuglen fra Højer Vade regnes igen som genganger, da fuglen er set i området hvert år siden 2008 (SU-rapport 2017). De øvrige fund udgør henholdsvis det femte fund fra Sneum-området, det fjerde fund fra Bygholm Vejle og det tredje fund fra Ulvshale. Det er i øvrigt på datoen 13 år siden sidste nordjyske fund, som ligeledes var Bygholm Vejle (SU-rapport 2005). (Finland, Hviderusland & Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs Det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia* (0, 5/5, 1/1)

2018: 26/7-7/8, Thorsminde (RK), 3K+ sdr., *Lisbeth Rødbro Jeppesen, John Kyed m.fl. (Foto).

Årets fund er i lighed med alle tidligere fund gjort på den jyske vestkyst, hvor der nu er fund i Skagen (NJ), Hirtshals (NJ), Thorsminde (RK) og Blåvands Huk (RK). Alle fund har været af fugle, der har været på lokaliteterne i minimum to dage. Den månedlige fordeling er dermed: juli (1), august (2), oktober (1) og november (2). (Nordamerika)

Lattermåge *Leucophaeus atricilla* (0, 8/8, 0)

2018: 1-29/1, Hanstholm (NJ), 3K+, *Dorthe Pors Knudsen, Svend Dybkjær m.fl. (Foto).

En langtidsstationær fugl, der blev fundet 29/12 2017 (SU-rapport 2017). (Nordamerika; overvintrer sydlige USA, Mellem- & Sydamerika)

Armenisk Måge *Larus armenicus* (0, 1/1, 0)

2017: 4/5, Grønningen, Blåvand (RB), 4K+, *Henrik Knudsen, Tim Hesselballe Hansen, Sigrid Kilstrup Ilsøe m.fl. (Foto).

Første danske fund og ligeledes det første nordvest-europæiske fund af arten. Armenisk måge yngler fra Kaukasus gennem Armenien til det vestlige Tyrkiet og det nordvestlige Iran. Arten er genetisk nært beslægtet med middelhavssølvmåge og med hvilken den indimellem hybridiserer i en begrænset kontaktzone i det sydlige Tyrkiet (Yésou 2002). Der var dog ikke umiddelbart noget, der tydede på, at den aktuelle fugl skulle tilhøre en sådan hybridpopulation. Verdensbestanden estimeres til at tælle 19.000-29.000 par, hvilket svarer til 38.000-58.000 voksne individer (BirdLife International 2017). (Georgien, Armenien, Tyrkiet & Iran; overvintrer østlige Middelhav, Rødehavet & Persiske Bugt)

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

2018: 15/5, Bøtø Nor ved Nørresø (LF), sdr. trk., *Frank Desting (Foto).

Til og med 2015 skulle fund af arten uden for vadehavsregionen forelægges Sjældenhedsudvalget, men fra og med 2016 behandler Sjældenhedsudvalget kun fund uden for Jylland. (Europa; overvintrer Afrika)

Stillehavslom *Gavia pacifica* (0, 0, 1/1)

2018: 13-26/8 og 14/9-17/11, Grenen, Skagen (NJ), 2K, *Troels Eske Ortvad, Kathrine Rachel Scotchburn Snell, Jan Speiermann m.fl. (Foto).

Fundet er det første for Danmark af denne ventede art, som er truffet i de fleste af vores nabolande. Således er der gjort to fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), ét fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail), ét fund i Finland (William Velmala pr. mail) og i alt ni fund i Storbritannien (Chas Holt pr. mail). Læs mere om det danske fund andetsteds i Fugleåret (Ortvad & Snell 2019a). (Nordamerika & Nordøstsibirien; overvintrer nordlige Stillehav)

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

2018: 10/12, Samsø Bælt (S), rst. på færge, *Helle Landgren (Foto).

Fund fra den jyske vestkyst efter 1971 og fra de indre danske farvande 1991-2006 har ikke skullet forelægges Sjældenhedsudvalget. Bemærk således, at fund uden for den jyske vestkyst fra og med 1. januar 2007 skal behandles af Sjældenhedsudvalget. Det skal bemærkes, at en række ældre fund er under genbehandling, hvorfor der ikke er vist nogen opsummering. (Atlantehavet)

Kap Verde-petrel / Desertas-petrel / Madeira-petrel *Pterodroma feae* / *Pterodroma deserta* / *Pterodroma madeira* (0, 0, 1/1)

2018: 3/10, Kikhavn, Hundested (S), rst. herefter trk., *Troels Eske Ortvad, Katherine Rachel Scotchburn Snell.

Fundet er det første for Danmark tilhørende arts-komplekset. Læs mere om det danske fund andetsteds i Fugleåret (Ortvad & Snell 2019b). Sjældenhedsudvalget er påbegyndt en genbehandling af de tidligere fund. Fra de øvrige skandinaviske lande er der kun fund fra Sverige, som har fire godkendte uidentificerede fund af arts-komplekset (Magnus Corell pr. mail). (Kap

Stillehavslom, Grenen, Skagen, 15. august 2018. Foto: Carsten Gørges Laursen

Verde-øerne, Madeira & Desertasøerne; overvintrer centrale Atlanterhav)

Atlantisk skråpe / scopolis skråpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea* (0, 53/54, 2/2)

2014: 25/8, Roshage (NJ), trk., *Henrik Haaning Nielsen, Frits Rost.

2018: 31/8, Blåvands Huk (RB), trk., *Lars Tom-Petersen. – 3/10, Kørshage, Rørvig (S), trk., *Erik Vikkelsø Rasmussen, Jørgen Hulbæk Christiansen, John Steffensen m.fl.

Artskomplekset kræver optimale observationsforhold at adskille, og da atlantisk skråpe er klart den mest almindelige af de to arter i Nordatlanten, er det overvejende sandsynligt, at fundene drejer sig om denne art. Fundene falder fint ind i forekomstmønsteret, hvor fundene topper fra august til oktober måned. Månedsfordelingen for de danske fund fordeler sig med januar (2), februar (1), april (1), maj (1), juni (2), juli (6), august (15), september (11), oktober (10), november (5) og december (1). I vores nabolande blev artsparet i 2018 registreret med ét fund i Tyskland på Helgoland (Christopher König pr. mail) og fire fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail). (Midtatlanten & Middelhavet; overvintrer Middelhavet, Syd- & Midtatlanten)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 88/93, 0)

2016: 26/8, Roshage (NJ), trk., *Thorkil Brandt.

Fundet falder perfekt ind i forekomstmønsteret, da netop august er den måned, hvor arten ses hyppigst. Fordelingen af de danske fund er april (1), maj (1), juni (1), juli (17), august (37), september (24) og oktober (8). (Vestlige Middelhav; overvintrer Middelhavet & tilstødende Atlanterhav)

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* (35/37, 111/202 ekskl. fund fra 1973-1983, 1/1 ekskl. fund fra den jyske vestkyst)

2018: 31/5, Hirsholm (NJ), 2K, *Michael Fricke, Lars H. Mortensen, Knud Pedersen m.fl. (Foto).

Fra og med 2017 er det kun fund uden for den jyske vestkyst, som skal behandles af Sjældenhedsudvalget (SU-rapport 2016). Året bød på ét fund fra de indre danske farvande i maj. Dermed er fundet i tidsmæssig overensstemmelse med forekomstmønsteret, hvor fundene på landsplan topper februar-maj og oktober-december. Desuden fortsætter topskarven sin fremgang på den svenske vestkyst (Artportalen 2019), hvorfor flere fund fra den danske del af Kattegat må forventes. (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Kohejre *Bubulcus ibis* (3/3, 16/16, 1/1)

2018: 21/9, Kalvekrogen, Sønderho, Fanø (RB), 1K, *Søren Brinch (Foto). – 23/9, Sloen, Fanø (RB), 1K, Michael Køie Poulsen, Benjamin Rohde (Foto). – 24/9, Albuebugt, Fanø (RB), 1K, Michael Køie Poulsen (Foto). – 11-13/10, Skjern Enge (RK), 1K, Erik Enevoldsen, Alex Sand Frich, Ulf Eschou Møller m.fl. (Foto). – 23/11-31/12, Filsø (RB), 1K, *Steen Jørgensen, Jens Ballegård, Hanne Albertsen m.fl. (Foto).

De ovennævnte fund regnes for samme fugl, selvom det ikke kan udelukkes, at der er tale om mere end én

fugl. Fuglen sås ind i 2019. Det er første gang, at kohejre optræder i september i Danmark, og dermed falder forekomsten lidt uden for mønsteret, hvor arten hyppigst forekommer fra ultimo april til ultimo juli og igen i oktober. Den månedlige fordeling af de danske fund er således april (3), maj (5), juni (2), juli (2), august (1), september (1), oktober (4) og november (2). I vores nabolande optrådte arten med ét fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail), to fund af tre fugle i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og Polen havde to fund (Komisja Faunistyczna 2019). I Nordtyskland rapporteredes fem fund med det nordligste i Niebüll, men en fritflyvende koloni i Zoo Hannover vanskeliggør opgørelserne for denne art (Christopher König pr. mail). (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Blå glente *Elanus caeruleus* (0, 13/13, 1/1)

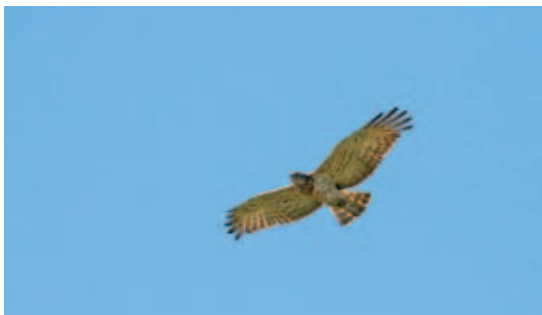
2018: 16/7, Jennes Sø, Skagen (NJ), 2K+ trk., *Michele Pes, Peter Denyer, Preben Skovgaard Christensen (Foto).

Et blankt år i 2017 brød rækken af årlige fund af blå glente i Danmark i årene 2012-2016 med ti fund ud af i alt 13 fund siden det første danske fund ved Skagen (NJ) 29-30/3 1998 (SU-rapport 1998). Årets fund er det sjette af blå glente fra Skagen, men det første fra juli. Der foreligger ét tidligere dansk fund fra juli ved Gødser Odde (LF) og Saksfjed Inddæmning (LF) 22/7 2016 (SU-rapport 2016). Månedsfordelingen for de 14 danske fund er: marts (1), april (5), maj (1), juni (2), juli (2), august (2) og september (1). Sverige havde ingen fund i 2018 (Artportalen 2019), men ellers seks fund til og med 2017 (Birdlife Sverige 2019). Arten er stadig ikke truffet i Norge (Norgeslisten 2018) eller Finland (BirdLife Finland 2018). Polen havde sit tredje fund af arten i 2018, og det var som det danske fra juli: 22/7 (Komisja Faunistyczna 2019). Fra Holland meldes om seks godkendte fund i 2018 og en total på 34 (Gerjon Gelling pr. mail). I Tyskland er der 37 fund af blå glente til og med 2017, heraf er der otte fund i perioden 1976-2009, men hele 29 fund i perioden 2010-2017 (Christopher König pr. mail). Den stigende hyppighed af fund i Nordeuropa afspejler artens aktuelle og markante bestandsfremgang i Spanien, Portugal og Frankrig. På den iberiske halvø angives en estimeret bestand på 1000-2500 par i 2015 og i Frankrig 130-150 par i 2014. I Frankrig har arten spredt sig fra kerneområdet i sydvest mod nordvest med det første ynglefund i Bretagne i 2016 (Lawicki & Perlman 2017). (Sydvestlige Frankrig, Iberiske Halvø & Nordvestafrika)

Slangeørn *Circaetus gallicus* (uddød 1877, herefter 1/1, 48/48, 2/2)

2018: 9-11/5, Hulsig Hede (NJ), 3K, *Hans Christopher Sen, Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 4/9, Mandehoved, Stevns (S), 4K+ trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 6/9, Røgbølle Sø (LF), 4K+ trk., *Rasmus Strack.

Årets to fund må betegnes som typiske med ét forårsfund på Skagen Odde i maj og ét efterårsfund på Stevns og Lolland i september. Fuglen fra Mandehoved 4/9 var meldt som udtrækkende ved Falsterbo i Skåne samme dag kl. 13.06 og nåede Stevns kl. 13.28, hvorefter den trak videre mod sydvest. Alder og dragt godtgør, at det var samme fugl, som to dage senere blev set ved Røgbølle Sø. De 51 danske fund er fordelt på følgende

Slangeørn, Hulsig Hede, 9. maj 2018. Foto: Jørgen Kabel

Ellekrage, Sårup, 24. oktober 2018. Foto: Henrik Haaning Nielsen

måneder: april (4), maj (15), juni (8), juli (3), august (8), september (9) og oktober (4). Hertil kommer ét fund fra 1870 uden dato. Før 1990 var der i alt ti fund i Danmark, men herefter forekommer arten næsten årligt med 41 fund til og med 2018. Største år er henholdsvis 1999 (SU-rapport 1999) og 2008 (SU-rapport 2008) med hver fire fund. (Syd- & Østeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Stor skrigørn *Clanga clanga* (4/4, 84/85, 4/4)

2018: 14/1-4/2, Åstrup Skov (S), 3K, *Jan Eske Schmidt, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 18/4, Klinte-skoven (M), 3K, *Per Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto). – 19/10, Stevns Fyr (S), 2K trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Tim Andersen, Jens Lind m.fl. (Foto). – 19/10, Højerup, Stevns (S), 3K trk., *Tim Andersen, Jens Lind m.fl. (Foto)

Vinterfundet fra Åstrup Skov hører til de mere usædvanlige fund af stor skrigørn i Danmark. Der er således kun tre tidligere fund fra januar-februar ud af de i alt 92 fund af 93 fugle. Forårsfundet fra Møn i april og de to fund fra Stevns 19/10 er tidsmæssigt mere typiske.

Efter år 2000 er arten registreret årligt (bortset fra 2001, 2002 og 2015) med op til syv fund pr. år og i gennemsnit to til tre årlige fund. Artens nærmeste ynglepladser er i det østlige Polen, hvor den er i tilbagegang. I 2018 fandtes kun 7-10 artsrene par i Biebrza Basin og ét enkelt par ved Siemianowka. Hertil kommer 5-10 blandingspar med lille skrigørn, hvor det typisk er pardaner bestående af stor skrigørn hun og lille skrigørn han. I Hviderusland findes endnu en stabil bestand på 200-300 par (Mikal Polakowski pr. mail). (Rusland & østlige Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika)

Kejserørn *Aquila heliaca* (0, 20/20, 1/1)

2018: 13-14/2, Varnæs Tykke, Aabenraa (SJ), 5K, *Jesper Tofft, Bjarne Nielsen, Gert Lystrup Jørgensen (Foto).

Ud fra karakteristiske dragt karakterer kunne det bekræftes, at fuglen havde en dokumenteret forhistorie, inden den blev set i Danmark. I perioden 27/9-10/10 2017 blev den således observeret og fotograferet på flere lokaliteter i Holland (Birding Frontiers 2017, Gerjon Gelling pr. mail). På grundlag af fotos fra Holland kunne det dokumenteres, at fuglen var ringmærket. Ringkoden viste, at det drejede sig om et individ mærket som redeunge i et kuld på to unger i Ungarn 18/6 2014 (Hungarian Bird Ringing Centre pr. mail). Fundet er det første siden 7/6 2008, hvor en 2K blev set ved Årlev Engso (ÅH) (SU-rapport 2008). Årets fund er blot det andet vinterfund i Danmark. Det første vinterfund var en 1K-fugl fra Store Vildmose (NJ) 19-21/12 2000 (SU-rapport 2000 og med datoforlængelse i SU-rapport 2006). De 21 danske fund er fordelt på følgende måneder: februar (1), april (1), maj (5), juni (5), juli (1), august (2), september (5), oktober (4), december (1). Bemærk, at en genganger i årene 1986-1990 optræder flere gange i månedsfordelingen, som derfor afviger fra opsummeringens 21 fund. Sveriges 13. fund af arten blev gjort i 2018, hvor en langtidsstationær 2K-fugl opholdt sig i Skåne fra 7/10 og året ud (Artportalen 2019). Finland havde to fund i 2018 fra henholdsvis maj og juni og er nu oppe på i alt tolv fund (Väisänen et al. 2019). I Norge er kejserørn truffet en enkelt gang i Rogaland i februar-marts 2007 og samme fugl (4-5K) i november 2007 til marts 2008 (Norgeslisten 2018). Polen havde ni fund i 2018 og er oppe på i alt 77-80 fund (Komisja Faunistyczna 2019). (Sydøsteuropa & Sydlige Rusland; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten & Østafrika)

Spurveugle *Glauclidium passerinum* (17/17, 79/79) (ekskl. fund på Sjælland i 2011/2012), 1/1)

2018: 5/2-29/4, Hesselholt Skov (NJ), han syng., *Rasmus Fuglsang Frederiksen, Anders Horsten m.fl. (Foto og Lyd).

Første fund siden masseforekomsten i 2011/2012. (Skandinavien, Rusland, Øst- & Mellemeuropa)

Ellekrage *Coracias garrulus* (Uddød 1868 – herefter ca. 155/188, 34/34) (ekskl. fund fra 1970-1983, 1/1)

2018: 16-28/10, Sårup, Thy (NJ), 2K+, *Karen Margrethe Gabel, John Kyed, Jens Jørgen Andersen m.fl. (Foto).

Fundet udgør det blot fjerde danske fund i dette årtusinde og det sjette danske oktober-fund efter arten uddøde som ynglefugl herhjemme i 1868 (Christensen & Rasmussen 2015). De fem tidligere fund dateret fra oktober er alle af ældre dato: 1872, 1890, 1913, 1915, 1955 og omhandler skudte/indsamlede fugle. Derudover er der i øvrigt ét fund fra november, hvor én er fundet død 2/11 1932 ved Rind (RK) (Christensen & Rasmussen 2015). Ud fra dragtdetaljer har det kunnet konstateres, at samme fugl blev set i Holland i perioden 24-26/9 2018 (Gerjon Gelling pr. mail). (Syd- & Øst-europa; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Mellemflagspætte *Dendrocopos medius* (ynglefugl, uddød 1959 med enkelte fund til og med 1963 herefter 10/10, 1/1)

2018: 30-31/12, Dyrehaven, Gråsten Skovene (SJ), *Eivor Rosenquist, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Ligesom 2017 så 2018 ud til at blive et år uden fund af mellemflagspætte. Dette blev der ændret på i årets sidste dage, da en fugl blev fundet i Gråsten Skovene, hvor den blev indtil marts 2019. Fundet passer fint ind i det hidtidige mønster, da alle fund siden 2011 har været i det sydlige Jylland bortset fra et fund på Ærø. (Syd- & Mellemeuropa)

Slagfalk *Falco cherrug* (0, 2/2, 1/1)

2018: 4/8-9/10, Ballum Forland (SJ), 2K, *Alex Sand Frich, Alex B. Bühring m.fl. (Foto).

Andet år i træk med fund af arten. Årets fugl var langtidstationær og opholdt sig i over to måneder i vadehavsområdet ud for Ballum Forland. Den tiltrak rigtig mange fugekiggere, men kunne ind i mellem være svær at finde, når den periodevis opsøgte andre jagtterræner i området. De to andre danske fund i kategori A udgøres af en 2K-fugl på trækforsøg i Skagen (NJ) 6-7/5 2006 og en 1K-fugl på Værnengene (RK) 17-21/8 2017 (SU-rapport 2017, Kristensen et al. 2018). Ét fund fra Finland af en 2K-fugl 17/5 er ud over det danske fund det eneste i Norden i 2018. Finland er nu oppe på i alt fire fund godkendt i kategori A (Väisänen et al. 2019, William Velmala pr. mail). I Polen var der seks fund i 2018, heraf landets andet ynglefund (Komisja Faunistyczna 2019, Kristensen et al. 2018). (Sydøsteuropa, sydlige Rusland & Centralasien; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Nordøstafrika & Indien).

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 129/130, 1/1)

2018: 6/1, Sandene, Ringkøbing Fjord (RK), 2K, *Lene Ørskov, *Stig Niklassen (Foto).

Som i 2017 (SU-rapport 2017) er der kun godkendt ét fund af jagtfalk i 2018. Årets fund er typisk med hensyn til alder, tidspunkt og lokalitet. Arten har været årlig siden 2003 med op til 13 fund på et enkelt år og et gennemsnit på fire fund pr. år. (Nordskandinavien & Rusland).

Rosenbrystet tornskade *Lanius minor* (3/3, 47/47, 1/1)

2018: 27/5, Saksfjed Inddæmning (LF), han, *Marianne Brandt, *Morten Brendstrup-Hansen (Foto).

Rosenbrystet tornskade, han, Saksfjed Inddæmning, 27. maj 2018. Foto: Morten Brendstrup-Hansen

Arten træffes ikke årligt i Danmark og er i de seneste ti år registreret med to fund i 2011 (SU-rapport 2011) og to fund i 2017 (SU-rapport 2017). Årets fugl blev set inden for artens primære forekomstperiode: maj-juni. Arten blev i Skandinavien i 2018 registreret med ét fund i Norge (Olsen 2019), to i Sverige (Artsportalen 2019) og syv i Finland (Rissanen et al. 2019). (Sydøsteuropa, Tyrkiet & Centralasien; overvintrer Sydlige Afrika)

Rødhovedet tornskade *Lanius senator* (2/2, 46/46, 1/1)

2018: 23/5, Lakolk (SJ), 2K han, *Sebastian Klein, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Årets fund blev gjort på et for arten typisk tidspunkt. Arten ses næsten årligt i Danmark med fund i syv af de seneste ti år. I resten af Skandinavien blev der gjort ét fund i Norge (Olsen 2019), fire i Sverige (Artsportalen 2019) og fire i Finland (Väisänen et al. 2019). (Lilleasien, Sydeuropa & Nordafrika; overvintrer tropisk Afrika)

Korttået lærke *Calandrella brachydactyla* (0, 48/49, 2/2)

2018: 27/5, Grenen, Skagen (NJ), *Sebastian Klein, *Jakob Engelhard, Erik Christophersen m.fl. (Foto). – 23-24/9, Sønderho, Fanø (RB), *Jens Kirkeby, *Henrik Knudsen m.fl. (Foto).

Hermed syvende fund for Skagen og femte for Fanø. Maj er bedste måned for arten med hele 19 fund. Det seneste fund er fra Skallingen (RB) 20/10 2016 (SU-rapport 2016). Der var 13 fund af korttået lærke 1990-1999, 17 fund 2000-2009 og syv fund 2010-2018. I Norge var der ca. ti fund i 2018 og arten figurerer siden 2016 ikke

Himalayasanger, Hanstholm Fyr, 19. oktober 2018. Foto: Lars Paaby

på den norske SU-liste (Tor A. Olsen pr. mail). (Sydeuropa, Nordafrika, Lilleasien & Centralasien; overvintrer Afrika & sydlige Asien)

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (0, 29/29, 1/1)

2018: 19-20/10, Hanstholm Fyr (NJ), ringm., *Ulf Eschou Møller, Jens Jørgen Andersen, John Kyed m.fl. (Foto).

Et tidstypisk fund af arten, men dog det første fra Hanstholm og bare det tredje fra Nordjylland, hvor de

Brun løvsanger, Agger Tange, 26. oktober 2018. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Nordsanger, Jennes Sø, Skagen, 8. september 2018. Foto: Skagen Fuglestation

tidligere fugle begge er fra Skagen (SU-rapport 1995, SU-rapport 2008). Arten registreres ikke årligt i Danmark, og fundet er således bare det femte siden 2010 (SU-rapport 2010, SU-rapport 2015, SU-rapport 2016, SU-rapport 2017). I vore nabolande blev arten i 2018 truffet med tre fund i (Norge Olsen 2019), ni i Sverige (Artportalen 2019) og fem (inklusive ét forårsfund) i Finland (Väisänen et al. 2019). (Centralasien; overvintrer Nepal & Indien)

Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 61/61, 7/7)

2017: 20/10, Sønderho (RB), *Mike Vesterskov, *Søren Brinch.

2018: 29/9, Hanstholm Fyr (NJ), ringm., *Arne Urvang, John Kyed, Jens Jørgen Andersen (Foto). – 16-17/10, Christiansø (B), ringm., *Anders Odd Wulff Nielsen, Troels Eske Ortvad m.fl. (Foto). – 17/10, Christiansø (B), *Anders Odd Wulff Nielsen, Rasmus Momme, Eva Foss Henriksen m.fl. (Foto). – 17/10, Christiansø (B), *Troels Eske Ortvad (Foto). – 17/10, Christiansø (B), *Troels Leuenhagen Petersen (Foto). – 19/10, Agger Tange (NJ), ringm., *Arne Urvang, Karsten G. Pedersen (Foto). – 26/10, Agger Tange (NJ), ringm., *Arne Urvang, *Henrik Haaning Nielsen (Foto).

Med fundet fra Fanø i 2017 kommer årstotalen fra dette år op på hele syv fugle (SU-rapport 2017). I 2018 blev der også registreret syv fund, hvoraf de fire var fra Christiansø. September-fundet fra Hanstholm er det næsttidligste og bare det andet danske fund fra september. Det tidligste fund er 24/9 2008 Christiansø (SU-rapport 2008). Fundene fra 17/10 på Christiansø omhandler minimum tre forskellige fugle, der regnes som tre forskellige fund, og desuden også den ringmærkede fugl fra dagen før. I resten af Skandinavien blev der i 2018 gjort ét rekord tidligt fund 4/9 i Norge (Olsen 2019), minimum 11 fund i Sverige (Artportalen 2019) og seks i Finland (Väisänen et al. 2019). (Østsibirien; overvintrer Indien til Øst- & Sydøstasien)

Nordsanger *Phylloscopus borealis* (0, 6/6, 1/1)

2018: 8/9, Jennes Sø, Skagen (NJ), 1K ringm., *Lisa Vergin, *Molly Brown, *Michael Ancher m.fl. (Foto).

Første fund fra Nordjylland. De syv danske fund fordeler sig med to fund fra august og fem fra september. I Sverige var der i 2018 et fund uden for yngleområderne (Artportalen 2019). De to arter med de engelske navne Kamchatka Leaf Warbler (*Phylloscopus examinandus*) (monotypisk) og Japanese Leaf Warbler (*Phylloscopus xanthodryas*) (monotypisk) er tidligere blevet udskilt fra Nordsanger (monotypisk) som selvstændige arter (Gill & Donsker 2019). De tre arter er ganske ens morfologisk set, og Sjældenhedsudvalget afventer nærmere undersøgelser af biometri og feltkendetegn, inden de danske fund revideres. Imidlertid anser Sjældenhedsudvalget muligheden for spontane forekomster af de to fjernøstlige arter i Europa for relativ hypotetisk, hvorfor alle syv danske fund indtil videre regnes som tilhørende Nordsanger. Den fænologiske spredning af de danske fund i august og september falder i øvrigt i tråd med andre sjældne

gæster fra Vestsibirien. (Nordskandinavien & Sibirien; overvintrer Filippinerne, Sydøstasien & Indonesien)

Vandsanger *Acrocephalus paludicola* **(9/9, 23/25, 1/1)**

2018: 8/8, Sønderho Strand, Fanø (RB), 1K ringm., *Morten Jenrich Hansen, Casper Sylvester Jensen, Henrik Knudsen m.fl. (Foto).

Første fund siden 2009 og et typisk augustfund, der falder sammen med kulminationen af forekomsten i Holland (van der Spek *et al.* 2017). Vandsangerens trækrute går fra yngleområderne i bl.a. Østeuropa mod vest til Holland og Frankrig, hvorfra fuglene trækker mod syd til Vestafrika (BirdLife International 2010). I Tyskland blev arten taget af SU-listen i 2015, og der var i perioden 1977-2015 191 fund (Christopher König pr. mail). Arten blev i 2018 også truffet med ét fund i Sverige (Artportalen 2019) og to i Norge (Olsen 2019). (Østeuropa, Baltikum, Hviderusland & vestlige Rusland; overvintrer tropisk Vestafrika)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* **(0, 67/68, 3/3)**

2008: 9-23/6, Christiansø (B), han syng., *Peter Lyngs (Foto).

2018: 16/5, Gedser (LF), ringm., *Robert Luttik (Foto). – 27/5, Kongelunden (S), han syng., *Thomas Bundgaard Rasmussen, Jesper Jørgensen m.fl. (Foto & Lyd). – 15/10, Tipmose, Ho Plantage (RB), 1K, *Andreas Egelund Christensen, Claus Brostrøm Nielsen, Hans Henrik Bay m.fl. (Foto).

Efter et dårligt år i 2017 med kun ét fund (SU-rapport 2017), blev 2018 et normalt år med tre fund. Fuglen fra Blåvand adskiller sig fra det tidligere fundmønster i

Lille gulbug, Mandø, 14. oktober 2018. Foto: Tim Hesselballe Hansen

Danmark ved både at være fra oktober og ved udelukkende at være observeret i felten. I den resterende del af NV-Europa er der dog en lang række fund fra oktober. Fundet fra 2008 er ikke tidligere publiceret. Arten træffes i noget højere tal i de andre lande i Skandinavien, bl.a. blev der ved Slevdalsvann på Lista i Sydnorge ringmærket hele 17 fugle i efteråret 2018, hvilket dog også var hidtil højeste årstotal for lokaliteten (Lista Fuglestasjon 2019). Arten yngler desuden regelmæssigt i Finland (William Velmala pr. mail) og Sverige (Magnus Corell pr. mail). (Finland, Baltikum, Hviderusland & Rusland; overvintrer Indien & Burma)

Lille gulbug *Iduna caligata* (0, 6/6, 1/1)

2018: 13-15/10, Mandø (RB), 1K, *Tim Hesselballe Hansen, Sigrid K. Ilsøe m.fl. (Foto).

Vandsanger, Sønderho Strand, Fanø, 8. august 2018. Foto: Morten Jenrich Hansen

Blåstjert, Grenen, Skagen, 24. september 2018. Foto: Skagen Fuglestation

Første fund siden 2013, hvor en fugl blev set 30/5 på Christiansø (B) (SU-rapport 2013). De syv danske fund fordeler sig med to i foråret og de resterende fem fra efteråret: maj (1), juni (1), september (3) og oktober (2). Arten er stadig en meget sjælden gæst i Danmark, og fremgangen registreret i antallet af syngende hanner i Finland og Baltikum har ikke resulteret i en øget forekomst i Danmark. Bestanden af lille gulbug i Finland synes at have toppet, hvor der i 2013 blev registreret 40 syngende hanner, mens nu er bestanden nede på omkring ti syngende hanner (R. Väisänen pers. medd.). I Estland er bestanden stigende og på omkring 50-200 par i perioden 2013-2017 (U. Paal pers. medd.). I 2018

var der fund fra Norge (3) (Olsen 2019), Sverige (1) (Artportalen 2019), og ét fund på Helgoland i Tyskland (Christopher König pr. mail). (Finland, østligste Europa & Rusland nord for Aralsøen; overvintrer Indien)

Hvidskægget sanger *Curruca cantillans*

Med karakterer svarende til østlig hvidskægget sanger, ssp. *cantillans* (0, 0, 1/1)

2018: 2/6, Christiansø (B), 2K hun ringm., *Anton Herring Liebermann, *Sebastian Klein m.fl. (Foto & DNA).

Fuglen er ved DNA-analyse bestemt til ssp. *cantillans*, og fundet udgør dermed første fund af denne underart i Danmark. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Klein 2019). Udover fundet fra Christiansø er der blot fire andre fund af underarten ssp. *cantillans* i Nordeuropa: en hun på Utklippan i Blekinge i Sverige 28/5 1967 (Waern 2017), en han på Fair Isle på Shetlandsøerne i det nordlige Skotland 8/5 2014 (BOURC 2017), en hun på Eggegrund i Gästrikland i Sverige 1/6 2014 (Waern 2017) og en hun på Store Færder i Oslofjorden i Norge 23-25/5 2015 (Olsen 2017). Idet underarten ssp. *cantillans* med vores nuværende viden ikke kan bestemmes i felten, er den måske mere regelmæssigt forekommende, end de få fund viser. Ligesom for det danske fund blev der foretaget DNA-analyser af fuglene fra Norge, Sverige og Skotland for at fastslå deres underart. (Centrale & sydlige Italien; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Hvidskægget sanger *Curruca cantillans*

Med karakterer svarende til rødstrubet sanger, ssp. *albistriata* (0, 1/1, 0)

Middelhavsstenpikker, hun ssp. *hispanica*, Sundstrup 30. december 2018. Foto: Lars Grøn

2015: 8-14/5, Gedser Odde (LF), 3K+ han ringm., *Henrik Jorgensen, Hans Lind m.fl. (Foto & DNA).

Fundet er tidligere godkendt uden præcis angivelse af underart (SU-rapport 2015). Siden har professor i genetik J. Martin Collinson og hans stab på University of Aberdeen i Skotland haft succes med at oprense DNA fra en indsamlet fjer fra fuglen og opformere et kort stykke af cytochrome b-mitokondriegenet, som efterfølgende er blevet DNA-sekventeret og sammenlignet med tilsvarende DNA-sekvenser fra referenceindivider for de forskellige underarter af hvidskægget sanger samt makisanger (*C. subalpina*). Her placerer Gedser-fuglen sig i gruppen af hvidskægget sanger af underarten *ssp. albistriata*, hvormed fundet er det første af underarten i Danmark. (Nordøstlige Italien, Balkan & det vestlige Tyrkiet; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 17/17, 4/4)

2018: 24-25/9, Grenen, Skagen (NJ), 1K han ringm., *Daniel Bloche, Simon Sigaard Christiansen, Molly Brown m.fl. (Foto). – 5-6/10, Hanstholm Fyr (NJ), 1K ringm., *Jens Jørgen Andersen, John Kyed, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 19/10, Hanstholm Fyr (NJ), 1K ringm., *John Kyed, Jens Jørgen Andersen, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 20/10, Aflandshage, Amager (S), 1K/hun, *Michael Fink Jørgensen, Rasmus Turin.

Rekordår med fire fund; næstbedste år var 2008 med tre fund (SU-rapport 2008). 16 af de danske fund er gjort siden 2001. Årets fund er dog de første siden to fund i 2015; 1K han ringm. Gedser (LF) 10/10 og 1K/hun ringm. Omø (S) 12/10 (SU-rapport 2015). Hanstholm er bedste lokalitet for arten med seks fund, mens Blåvand har tre fund. I 2018 var der tre fund i Tyskland (heraf to på Helgoland) (Jochen Dierschke pr. mail) og seks fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Stendrossel *Monticola saxatilis* (0, 7/7, 1/1)

2018: 14/5, Albæk, Djursland (ÅH), 2K han, *John Mortensen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen m.fl. (Foto & Video).

Første fund af arten siden en han ved Nordby, Fanø (RB) 12/10 2010 (SU-rapport 2010) og blot andet fund efter årtusindskiftet. Månedsfordelingen af de danske fund er maj (5), juni (2) og oktober (1). Årets fugl blev fundet ca. kl. 20.30 og sås indtil ca. 21.50, men kunne desværre ikke genfindes næste dag. Der var ingen fund af arten i 2018 i hverken Sverige (Artportalen 2019), Norge (Tor A. Olsen pr. mail), Holland (Gerjon Gelling pr. mail) eller Storbritannien (Chas Holt pr. mail). (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Middelhavsstenpikker *Oenanthe hispanica* (0, 4/4, 1/1)

Med karakterer svarende til vestlig middelhavsstenpikker, *ssp. hispanica* (0, 2/2, 1/1)

2018: 26-31/12, Sundstrup (NJ), 1K hun, *Pia Odgaard m.fl. (Foto).

Vinterens største overraskelse var Nord- og Vesteuropas første vinterfund af middelhavsstenpikker. De

tidligere danske fund er en 3K+ han (*ssp. melanoleuca*) Stevns Kridtbrud (S) 30/6-18/8 1996 (SU-rapport 1995-1996), han (*ssp. hispanica*) Aflandshage (S) 10-21/6 2000 (SU-rapport 2000), 1K han (*ssp. hispanica*) Thorsminde (RK) 1-8/11 2011 (SU-rapport 2011) og 3K+ han (*ssp. melanoleuca*) Christiansø (B) 1-2/6 2013 (SU-rapport 2013). I 2018 var der i Norge ét fund (han *ssp. melanoleuca* Hordaland 10-12/5) (Tor A. Olsen pr. mail), i Tyskland ligeledes ét fund (*ssp. melanoleuca*) (Jochen Dierschke pr. mail), mens der ingen fund var i Sverige (Artportalen 2019). I et nyere studie er det blevet foreslået, at *ssp. hispanica* og *ssp. melanoleuca* bør regnes som to selvstændige arter (Schweizer *et al.* 2019). (Vestlige Middelhavsområde; overvintrer tropisk Afrika)

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0, 11/11, 1/1)

2018: 17-19/10, Skallingen (RB), hun, *Torbjørn Eriksen, *Frits Rost, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto).

Fundet i 2018 repræsenterer første fund for Blåvandområdet. Oktober er bedste måned for arten med i alt otte fund; de resterende er gjort i maj (2), juni (1) og november (1). Der var to fund i Sverige i 2018, begge i oktober (Artportalen 2019), og ét fund i Norge (i november) (Tor A. Olsen pr. mail). (Bulgarien, østlige Rumænien & videre østpå til Mongoliet; overvintrer Østafrika)

Snefinke *Montifringilla nivalis* (0, 0, 1/1)

2018: 21/4, Veddelen, Ulvshale (M), *Klaus K. Nielsen (Foto).

Første fund fra Danmark og Skandinavien. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Nielsen *et al.* 2019). (Pyrenæerne & Alperne)

Gul vipstjert *Motacilla flava*

Med karakterer svarende til sorthovedet gul vipstjert, *ssp. feldegg* (0, 3/3, 1/1)

2018: 14-24/6, Sønderho, Fanø (RB), 2K+ han, *Joakim Engel, Johnny Madsen m.fl. (Foto).

Første fund i Vestjylland af denne underart af gul vipstjert. Fuglen sås gentagne gange flyve ned samme sted i rørskoven med føde i næbbet. Men Sjældenhedsudvalget kan ikke entydigt konkludere, at der var tale om en yngleforekomst, da det ikke er ualmindeligt, at enlige hanner hjælper andre ynglepar med at fodre afkom. De tidligere fund drejer sig om 16-31/7 2006 han Kelds Nor, Sydlangeland (F) (SU-rapport 2006), 4/5 2012 hun Grenen, Skagen (NJ) (SU-rapport 2012) og 7-9/6 2017 han Grenen, Skagen (NJ) (SU-rapport 2017). I Sverige var der ét fund i 2018; Herrängen, Uknö, Södermanland 21/5-9/6 (Artportalen 2019). (Balkan & Lilleasien; overvintrer tropisk Afrika)

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (0, 68/69, 4/4)

2018: 7/5, Grenen, Skagen (NJ), 2K han, *Rolf Christensen, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 8/5, Grenen, Skagen (NJ), hun/2K han, *Rolf Christensen, Morten Christensen m.fl. (Foto). – 11/5, Busemarke Mose (M), han, *Lars A. Krogh, Brian Wielsøe m.fl. (Foto). – 16/9, Sønderho, Fanø (RB), 2K+, *Søren Brinch, Morten Jenrich Hansen, Henrik Knudsen.

Stendrossel, han, Albæk, Gjerrild, 14. maj 2018. Foto: John Mortensen

Nonnestenpikker, Skallingen, 18. oktober 2018. Foto: Tim Hesselballe Hansen

Tre maj-fund vidner om et normalt forår for arten. Fundet på Fanø er det andet for øen; første var en 1K ved Sønderho 14/9 2003 (SU-rapport 2003). (Rusland mod vest til Baltikum & Polen; overvintrer Indien & fåtalligt i Arabien)

Mongolsk piber *Anthus godlewskii* (0, 2/3, 1/1)

2018: 16-28/11, Grenen og Nordstrand, Skagen (NJ), 1K, *Rolf Christensen, Leif Schack-Nielsen, Jytte Fuglsang Nissen m.fl. (Foto).

Et af det sene efterårs højdepunkter. De to tidligere danske fund er en 1K-fugl på Værnengene (RK) 22/11-1/12 1998 (SU-rapport 1998) og to fugle på Grenen, Skagen (NJ) 24/11-2/12 2012 (SU-rapport 2012). I 2018 var der ét fund i Sverige (Artportalen 2019), ét i Finland (William Velmala pr. mail), to til tre i Holland (Gerjon Gelling pr. mail), ét i Storbritannien (Chas Holt pr. mail), nul i Tyskland, og i Norge er der rapporteret to fund,

som endnu ikke godkendt af det norske sjældenhedsudvalg (Tor A. Olsen pr. mail). (Mongoliet & nærliggende områder; overvintrer sydlige Asien)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 14/15, 3/3)

2012: 15/10, Christiansø (B), *Andreas Bruun Kristensen, Sakari Kauppinen, Andreas Egelund Christensen m.fl. (Lyd).

2017: 18/10, Kroghage, Gedser (LF), *Louis A. Hansen (Lyd).

2018: 12-14/10, Mandø (RB), *Tim Hesseballe Hansen, Sigrid K. Ilsøe m.fl. (Foto). – 13/10, Tipmose, Ho Plantage (RB), *Jan Kahr Sørensen, *Peter Jørgensen, *Jesper Rønne m.fl. (Foto). – 19/10, Blåvands Huk (RB), ringm., *Bent Jakobsen, John Frikke m.fl. (Foto).

Fundene fra 2012 og 2017 er godkendt ud fra lydoptagelser og dertil hørende sonogrammer. Med tre fund er 2018 det næstbedste år for arten, kun overgået af 2014 med fem fund (SU-rapport 2014, SU-rapport 2017). Elleve

Citronvipstjert, Grenen, Skagen, 7. maj 2018. Foto: Knud Pedersen

af de danske fund er gjort mellem Mandø (RB) og Blåvands Huk (RB), mens Christiansø (B) har tre fund. Fundet i Gedser var det første for Lolland-Falster. Arten er endnu ikke registreret i hverken Nordjylland eller på Sjælland. I 2018 var der i Tyskland ca. 19 fund (Jochen Dierschke pr. mail) og i Norge ca. 30 fund (Tor A. Olsen pr. mail). (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Gulbrynet værbling *Emberiza chrysophrys* (0, 0, 1/1)

2018: 28/4 og 30/4-1/5, Skagen (NJ), han, *Lene Thomsen m.fl. (Foto).

Første danske fund af arten. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Kabel & Pedersen 2019). (Østlige Rusland; overvintrer sydøstlige Kina).

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle

Category D: Possible escapes

Hjelmskallesluger *Lophodytes cucullatus*

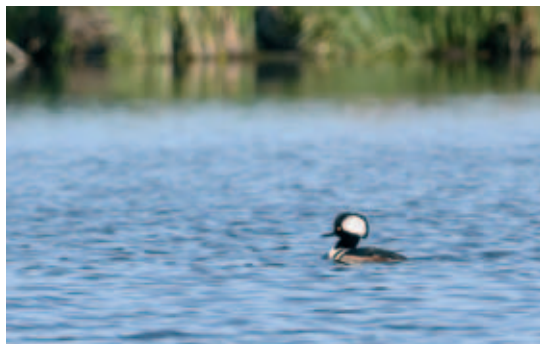
2018: 5-17/5, Holløse Bredning (S), 2K+ han, *Kim Berg, Jens Lind, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto). – 18-19/5, Lille Vildmose (NJ), 2K+ han, *Steen Vester Pedersen, Willy Jørgensen m.fl. (Foto).

Fundet fra Lille Vildmose regnes som genganger fra samme lokalitet i 2015 (SU-rapport 2015), 2016 (SU-rapport 2016) og 2017 (SU-rapport 2017). Da ingen af ovenstående to fund viste tegn på fangenskab, placeres de i kategori D. (Nordamerika)

Vinhejre *Ardeola bacchus*

2016: 22/6, Nørre Bork (RK), sdr., *Søren Høj Tharbenzen (Foto).

Fuglen blev fotograferet i et mindre vandhul kl. 07.23, og dagen efter, om eftermiddagen, fotograferedes,

Hjelmskallesluger, han, Holløse Bredning, 6. maj 2018. Foto: Finn Carlsen

hvad der regnes som samme individ, ved Mandal i det sydligste Norge (Tor A. Olsen pr. mail). Arten er tidligere set seks gange i Europa: Norge i efteråret (sandsynligvis oktober) 1973 (Olsen 2018), Ungarn 14/8 2000 (Ecsedi et al. 2000), England 31/10-13/11 2004 (McInerny & Stoddart 2017), Finland 17-19/7 2007 (William Velmala pr. mail), Finland 4/8 2012 (William Velmala pr. mail), England 17/1-13/03 2014 (McInerny & Stoddart 2017). I betragtning af at det danske fund regnes som om-handlende det samme individ, som sås både i Norge og Danmark, og at der foreligger tidligere fund fra Norge og Finland, har Sjældenhedsudvalget konsulteret de andre nordiske sjældenhedsudvalg med henblik på en kategorisering af fundet i Danmark. Da BOURC for nylig har placeret de to engelske fund i kategori A (McInerny & Stoddart 2017) og de øvrige europæiske fund enten er placeret i kategori D eller kategori E, var beslutningen ikke ligetil. At de britiske fund er placeret i kategori A, er

Gulbrynet værbling, han, Skagen, 1. maj 2018. Foto: Lars Paaby

begrundet med, at arten synes at forekomme sjældent i fangenskab i Vesteuropa, og at de daværende kendte kontinentale fund i Europa (Norge, Finland og Ungarn) ifølge BOURC understøtter en placering i kategori A. Det skal nævnes, at alle disse fund på daværende tidspunkt allerede var placeret i kategori D eller E. De nu i alt syv fund i Europa er spredt gennem årets måneder uden en kulmination, og fund i oktober (Norge og England) omhandler fugle i fuld sommerdragt, mens det inden for det normale udbredelsesområde er ekstremt sjældent, at arten ses i sommerdragt på den årstid. Det er derfor Sjældenhedsudvalgets opfattelse, at fundmønstret af vinhejre i Europa aktuelt ikke giver nogen entydig indikation på oprindelse. Selvom arten ikke ser ud til at blive holdt i fangenskab i Vesteuropa, har vi ingen viden om status i Østeuropa. Vinhejre er en mellemdistancetrækgugl, og det kan umiddelbart virke som en usandsynlig trækgæst i Europa, men det kan ikke kategorisk udelukkes. Derfor har de nordiske sjældenhedsudvalg vurderet, at det ikke kan afgøres, om fundene i Skandinavien omhandler fugle undsluppet fra fangenskab eller om de omhandler trækgæster. Derfor er fundet af fuglen set i Danmark og Norge i 2018 placeret i kategori D af både det danske og norske sjældenhedsudvalg, indtil der eventuelt ses et mere tydeligt forekomstmønster. (Nordøstlig Indien & Myanmar, sydlige Kina til Korea & Japan; overvintrer hovedsagelig Indokina & Borneo)

Kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabfugle

Category E: Presumed or certain escapes

Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*

Med karakterer svarende til mørk dværgcanadagås, ssp. *minima*

2018: 20/6, Tissø Enge Syd (S), 3K+, *Lars Andersen (Foto).

Sjældenhedsudvalget er i gang med at behandle alle hidtidige fund af dværgcanadagås med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet fund af dværgcanadagås, ssp. *hutchinsii* kandiderer til at blive placeret i kategori A, mens mørk dværgcanadagås, ssp. *minima* er under evaluering i forhold til en placering i kategori C og ikke som nu i kategori E. Sjældenhedsudvalget opfordrer derfor alle til at indsende fotodokumenterede danske fund af dværgcanadagås til behandling. (Nordamerika)

Hellig ibis *Threskiornis aethiopicus*

2018: 18-19/11: Stubbe Sø (ÅH), 1K, *Jens Christensen, Klaus Sørensen, Christian Andersen Jensen (Foto).

Fuglen, som ikke bar ringe, placeres i kategori E ud fra samme argumentation som lå bag kategoriseringen af fuglen fra Langeland i 2015 (SU-rapport 2015). Mærkning af 1.600 fugle i Frankrig viser, at arten gennemsnitligt kun flytter sig 80 km fra ringmærkningsstedet (Loic Marion pr. mail). Desuden er arten kategoriseret i E i England, som ligger noget tættere på de europæiske yngleområder (BOU 2016). Ydermere er den danske

bestand kraftigt decimeret pga. regulering (Pierre Yesou pr. mail). Derfor betragtes de danske fund som undslupne fangenskabfugle, medmindre de konkret kan spores til en kendt C-bestand. Fundet er det sjette godkendte i Danmark. De fem tidligere fund er: 25/10 1929 Hyllekrog (LF) (Christensen & Rasmussen 2015), 22/10 1988 Astrup Enge ved Liver A, Hjørring (NJ) (SU-rapport 1988), 15/8 1994 Vejle Havn (VE) (SU-rapport 2009), 3/9-6/10 2007 Møn (M) og Falster (LF) (SU-rapport 2009) og 29/11-21/12 2015 Langeland (F) (SU-rapport 2015). (Afrika)

Formodede eller sikre hybrider

Records involving presumed or certain hybrids

Pibeand x amerikansk pibeand

Mareca penelope x *Mareca americana*

2017: 24/3, Favrholt Voldgrav (S), 3K+ han, *Jesper Schade (Foto).

Fuglen er tidligere godkendt fra 4/3 2017 (SU-rapport 2017) og regnes som genganger fra samme lokalitet i 2015 (SU-rapport 2015) og 2016 (SU-rapport 2016).

Hvidøjet and x taffeland

Aythya nyroca x *Aythya ferina*

2018: 6/9, Maribo Sønder sø (LF), 2K+ han, *Rasmus Strack (Foto). – 20/10, Maribo Sønder sø (LF), hun, *Rasmus Strack (Foto).

Grønland – Kategori A

Greenland – Category A

Fyrresiken *Spinus pinus* (0, 0, 1/1)

2018: 12/7, Labradorhavet 60°33'22.0"N 46°43'59.9"W, 2K han, *Frank Rigét (Foto & Video).

Første fund fra Grønland af denne nordamerikanske søsterart til vores grønsiken (*Spinus pinus*). Fuglen blev set ombord på en trawler ud for Sydgrønlands kyst. Arten er ikke truffet i Europa. (Nordamerika)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Ederfugl *Somateria mollissima* ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto) – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto).
- Gråsejler *Apus pallidus*, 2018: 12/10, Nivå (S).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2017: 22/10, Nordstrand, Skagen (NJ), vdr. trk.
- Kap Verde-petrel / Desertas-petrel / Madeira-petrel *Pterodroma feae* / *Pterodroma deserta* / *Pterodroma madeira*, 2018: 3/10, Børstrup Hage, Gilleleje (S)
- Sneugle *Bubo scandiacus*, 1962: 3/1, Lyngby (S), 2 fugle. – 28/3-20/4, Skagen (NJ), 3 fugle, herefter 1 fugl frem til 28/5.
- Eleonorafalk *Falco eleonorae*, 2015: 19/9, Gedser Odde (LF), 3K+ lys form. trk. – 2017: 29/9, Blåvands Huk (RB), 3K+ mørk form trk.
- Iberisk gransanger *Phylloscopus ibericus*, 1988: 9-22/5, Moesgaard, Aarhus (ÅH), han syng. (Lyd). –

- 2007: 11-27/5, Viborg (NJ), han syng. (Foto & Lyd).
 – 2013: 10/5, Spodsbjerg, Hundested (S), han syng. (Foto & Lyd). – 2016: 1/6, Landsende, Rømø (SJ), han syng. (Foto & Lyd). – 2018: 21/4-27/5 Rørvig Sandflugtsplantage (S), han syng. (Foto & Lyd). – 12/5-5/7, Tversted Søerne, Tversted Plantage (NJ), 2K han syng. (Foto, Lyd & DNA).
- Gærdesanger *Curruca curruca* ssp. *blythi*, 2012: 20/10, Totten, Anholt (ÅH), 1K ringm. (Foto & DNA). – 2016: 27/10, Gedser Odde (LF), 1K ringm. (Foto & DNA). – 2016-2017: 25/10-20/4, Skovlunde, København (S), 1K (Foto).
 - Gærdesanger *Curruca curruca* ssp. *halimodendri*, 2010: 29/10-1/11, Ørkenen, Anholt (ÅH) (Foto). – 2013-2014: 6/11-1/1, Grenen, Skagen (NJ), 1K ringm. (Foto & DNA). – 2014: 5/10, Mandø (RB), 1K (Foto & Lyd). – 2018: 18-19/10, Christiansø (B) (Foto & DNA).
 - Vestlig gul vipstjert / østlig gul vipstjert *Motacilla flava* / *Motacilla tschutschensis*, 1998: 19/1-5/2, Brunhavegaard, Vesterø, Læsø (NJ), 2K (Foto).
 - Terekklire *Xenus cinereus*, 2018: 15/11, Aså Enge (NJ) (Foto).
 - Sortterne *Chlidonias niger*, ssp. *surinamensis*, 2006: 9-10/10, Hvide Sande (RK), 1K (Foto).
 - Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*, 2012: 4/6, Grenen, Skagen (NJ). – 2017: 12/6, Grenen, Skagen (NJ).
 - Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*, 2018: 13/5, Gjerrild Nordstrand (ÅH), trk. (Foto).
 - Nathejre *Nycticorax nycticorax*, 2017: 28/8, Søvind (ÅH).
 - Purpurhejre *Ardea cinerea*, 2017: 16/6, Gulstav, Sydlangeland (F).
 - Stor skrigeørn *Clanga clanga*, 1961: 24/9, Gedser Odde og Bøtø Nor (LF)
 - Spurveugle *Glaucidium passerinum*, 2018: 26/11, Tvorup Kirke (NJ), han syng.
 - Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2017: 31/7, Tåbel (NJ), ad. hvid form.
 - Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli*, 2017: 10/9, Fakkemosen (F).
 - Himalayasanger *Phylloscopus humei*, 2012: 13/10, Christiansø (B) (Foto).
 - Tornsanger *Sylvia communis*, 2014: 1/1, Sigersted (S).
 - Blåstjert *Tarsiger cyanurus*, 2018: 19-20/10, Tontoft Nakke (SJ) (Lyd).
 - Gul vipstjert *Motacilla flava* ssp. *feldegg*, 2017: 13/5, Gjerrild Nordstrand (ÅH), han, rst. herefter trk. (Foto). – 2018: 18/5, Skagen (NJ), han (Foto).
 - Citronvipstjert *Motacilla citreola*, 2018: 11/4, Rørvig (S), trk. – 8/5, Flyndersø, Rørvig (S), trk.
 - Rosenbrystet kernebidder *Pheucticus ludovicianus*, 2018: 8/3, Vester Hassing, (NJ) (Foto).

Forkastede sager

Records not accepted

- Halsbåndstrolch x trolch *Aythya collaris* x *Aythya fuligula*, 2018: 14/11, Lejre Vig (S) (Foto).
- Amerikansk sortand *Melanitta americana* 2018: 8/9, Saltbæk Vig (S) (Foto).
- Sibirisk hejle *Pluvialis fulva*, 2018: 11/8, Kikhavn (S), 2K+ trk.
- Rødhalsset ryle *Calidris ruficollis*, 2018: 24/5, Ulvshale Nordstrand (M), 3K+ sdr.

Brilleand, han, Eskebjerg Vesterlyng, 18. februar 2018. Foto: Lars Andersen

Jagtfalk, Sandene, Ringkøbing Fjord, 6. januar 2018. Foto: Lene Ørskov

Referencer

References

- AERC 2019: Guidelines for Rarities Committees: <http://www.aerc.eu/guidelines.html>
- Artsobservasjoner 2019: www.artsobservasjoner.no
- Artportalen 2019: www.artportalen.se
- BirdLife Finland 2018: Birdlife Finland. Finnish National Rarities Committee: <https://tiedostot.birdlife.fi/rk/RK-hyvaksytyt-2015-asti.pdf>
- Birding Frontiers 2017: <http://birdingfrontiers.com/2017/10/05/the-dutch-imperial-eagle>
- BirdLife International 2010: Stable isotope analysis reveals the wintering grounds of the Aquatic Warbler. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 21/10/2019
- BirdLife International 2017: *Larus armenicus* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T22694357A112467763. Downloaded 15. september 2019. <https://www.iucnredlist.org/species/22694357/112467763>
- BirdLife Sverige 2019: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- BOU 2016: British Ornithologists' Union: www.bou.org.uk/british-list
- BOURC 2017: BOU Records Committee (BOURC): 47th Report. – *Ibis* 159(4): 925-929.
- Brambilla, M., S. Vitulano, F. Spina, N. Baccetti, G. Gargallo, E. Fabbri, F. Guidali & E. Randi 2008: A molecular phylogeny of the *Sylvia cantillans* complex: cryptic species within the Mediterranean basin. – *Molec. Phylogenet. Evol.* 48: 461-472.
- Chas Holt pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 109: 41-112.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- Ecsedi, Z., J. Oláh & J. Tar 2000: The Chinese Pond Heron in Hungary. – *Birding World* 13: 466-467.
- Gerjon Gelling pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Gill, F. & D. Donsker (eds.) 2019: IOC World Bird List (v 9.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Hungarian Bird Ringing Centre pr. mail: BirdLife Hungary.
- Jochen Dierschke pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission.
- Kabel, J. & K. Pedersen 2019: Gulbrynet værbling (*Emberiza chrysophrys*) – ny art for Danmark. – *Fugleåret* 2018: 126-128.
- Klein, S. 2019: Første fund af hvidskægget sanger af racen ssp. *cantillans* i Danmark. – *Fugleåret* 2018: 129-130.
- Komisja Faunistyczna 2019: Rare Birds in Polen 2018 – *Ornis Polonica* 2019, 60: x-x
- Kristensen, A.B., K. Olsen & K. Pedersen 2018: Slagfalk (*Falco cherrug*) – ny art for Danmark. – *Fugleåret* 2017: 130-133.
- Lawicki, L. & Y. Perlman 2017: Black-winged Kite in the WP: increase in breeding population, vagrancy and range. – *Dutch Birding* 39: 1-12.
- Lista Fuglestasjon 2019: <https://www.listafuglestasjon.no/default.asp?pxside=merkedata>
- Loïc Marion pr. mail: Laboratoire d'Evolution des Systemes Naturels et Modifies, Universite de Rennes, Frankrig.
- Magnus Corell pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).

- McInerney, C.J. & A. Stoddart 2017: Recent BOURC decisions: Mugimaki Flycatcher & Chinese Pond Heron. – *British Birds* 110: 345-354.
- Mikal Polakowski pr. mail: Białystok University of Technology and Environment.
- Monroe, B. L., Jr., R.C. Banks, J.W. Fitzpatrick, T.R. Howell, N.K. Johnson, H. Ouellet, J.V. Remsen & R.W. Storer 1985: Thirty-fifth supplement to the American Ornithologists' Union Check-list of North American birds. – *The Auk* 102: 680-686.
- Netfugl 2019: Netfugl.dk: http://www.netfugl.dk/dklist.php?id=species_info&species_id=218
- Nielsen, K.K., K. Olsen & M.B. Hansen 2019: Snefinke (*Montifringilla nivalis*) rastende ved Ulvshale på Møn – første forekomst i Skandinavien. – *Fugleåret* 2018: 135-136.
- Norgeslisten 2018: Norgeslisten pr. 31/12 2018: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php
- Olsen, T. A. 2017: Sjeldne fugler i Norge i 2015. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). – *Fugleåret* 4: 4-49.
- Olsen, T. A. 2018: Sjeldne fugler i Norge i 2016. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). – *Fugleåret* 5: 4-49.
- Olsen, T. A. 2019: Sjeldne fugler i Norge i 2018. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). – *Fugleåret* 6: in press.
- Ortvad, T.E. & K.R.S. Snell 2019a: Stillehavslom (*Gavia pacifica*) i Skagen – ny art for landet. – *Fugleåret* 2018: 137-139.
- Ortvad, T.E. & K.R.S. Snell 2019b: Madeirapetrel (*Pterodroma madeira*) / Kap Verde-petrel (*P. feae*) / Desertas-petrel (*P. deserta*) rastende ud for Kikhavn – første godkendte forekomst i Danmark. – *Fugleåret* 2018: 131-134.
- Pierre Yesou pr. mail: ONCFS – Office National de la Chasse et de la Faune Sauvage, Frankrig.
- Rissanen, E., P. Aalto, A. Aintila & M. Rytönen 2019: Lesser rarities in Finland 2019. – *Linnut vuosikirja* 2018: 126-137 (in Finnish with English summary).
- RSPB 2019a: The widespread decline in stone-curlews is primarily attributed to habitat loss: <https://www.rspb.org.uk/birds-and-wildlife/wildlife-guides/bird-a-z/stone-curlew/conservation>
- RSPB 2019b: A closer look at the decline and recovery of the stone-curlew population: <https://www.rspb.org.uk/birds-and-wildlife/wildlife-guides/bird-a-z/stone-curlew/population-trends>
- Schweizer M, V. Warmuth, N. Alaei Kakhki, M. Aliabadian, M. Förschler, H. Shirihai, A. Suh & R. Burri 2019: Parallel plumage colour evolution and introgressive hybridization in wheatears. – *Journal of Evolutionary Biology* 32: 100–110
- van der Spek, V., A. de Jong & E. van Winden 2017: The past and present status of migrating Aquatic Warblers (*Acrocephalus paludicola*) in the Netherlands: analyses 1898-2014. <https://www.turnstones.org/aquatic-warbler>
- Sprengelmeyer, Q.D. 2014: A phylogenetic reevaluation of the genus *Gavia* (Aves: Gaviiformes) using next-generation sequencing. MSc thesis. Northern Michigan University. Marquette: <http://commons.nmu.edu/theses/1>
- Svensson, L. 2013a: A taxonomic revision of the Subalpine Warbler *Sylvia cantillans*. *Bulletin of the British Ornithologists' Club* 113: 240–248
- Svensson, L. 2013b: Subalpine Warbler variation and taxonomy. *British Birds* 106: 651–668.
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.

Kohejre, Filsø, 4. december 2018. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

- Tarsiger 2019: www.tarsiger.com
- Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjældenhetskomite for fugl (NSKF).
- Väisänen, R., H. Huhtinen, K. Kuitunen, P. Lampila, A. Lehtikoinen, P. Lehtikoinen & W. Velmala 2019: Rare birds in Finland in 2018. – *Linnut-vuosikirja* 2018: 110–125 (in Finnish with English summary).
- Waern, M. 2017: Rk:s omgranskning av rödsångare klar. – *Vår Fågelvärld* 2017(6): 48–51.
- William Velmala pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen rareteettikomitea (BSR).
- Yésou, P. 2002: Systematics of *Larus argentatus-cachinnans-fuscus* complex: a review. *Dutch Birding* 24: 271–298.
- SU-rapport 1982–1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 80: 35–57.
- SU-rapport 1985: Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 81: 109–120.
- SU-rapport 1986–1987. – Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 82: 81–100.
- SU-rapport: 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 83: 131–149.
- SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 85: 20–34.
- SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 86: 107–122.
- SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 87: 231–241.
- SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 88: 99–110.
- SU-rapport 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 89: 101–110.
- SU-rapport: 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 90: 141–152.
- SU-rapport 1995 & 1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 91: 133–150.
- SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 92: 253–267.
- SU-rapport: 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 93: 127–140.
- SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 94: 157–170.
- SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 95: 153–166.
- SU-rapport: 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 96: 147–160.
- SU-rapport: 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 97: 289–302.
- SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 98: 174–188.
- SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 99: 169–181.
- SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 100: 359–371.
- SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – *Fugleåret* 2006: 99–113.
- SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – *Fugleåret* 2007: 117–135.
- SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – *Fugleåret* 2008: 123–143.
- SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – *Fugleåret* 2009: 131–151.
- SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – *Fugleåret* 2010: 125–144.
- SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – *Fugleåret* 2011: 97–122.
- SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – *Fugleåret* 2012: 103–130.
- SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – *Fugleåret* 2013: 114–139.
- SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – *Fugleåret* 2014: 111–137.
- SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Göller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – *Fugleåret* 2015: 111–135.
- SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – *Fugleåret* 2016: 119–148.
- SU-rapport 2017: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2018: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017. – *Fugleåret* 2016: 119–148.

Gråsejler, Ballum Vesterende, 5. november 2018. Foto: Jacob Sterup

Kejserørn, Varnæs Tykke, Aabenraa, 14. februar 2018. Foto: Bjarne Nielsen

Gulbrynet værbling, Skagen, 1. maj 2018. Foto: Lars Paaby

Gulbrynet værbling (*Emberiza chrysophrys*) – ny art for Danmark

Af Jørgen Kabel & Knud Pedersen

Finderberetning

Lørdag morgen 28. april 2018 fouragerede en lille brunlig fugl med et "øjnefaldende gult øjenbryn" i indkørslen hos Lene Thomsen, Fyrvej 7 i Skagen.

Lene fodrer flittigt i indkørslen og holder øje med, hvad der kommer på besøg af fugle. Hun kunne dog ikke lige genkende, hvilken art der var derude i ind-

kørslen denne morgen og tog derfor nogle fotos ud igennem køkkenvinduet med sin mobiltelefon.

Lidt senere kom Lenes datter Mette Thomsen på besøg. Mette kigger også på fugle, som så mange andre i Skagen og hun valgte heldigvis at sende billederne videre til Jørgen Kabel for at få hjælp til at identificere fuglen.

Jørgen modtog billederne, mens han var på mor-

genobs på Nordstrand og blev vistnok både ligbleg og fik kaffen galt i halsen, da han så dem på sin mobil. Han kunne straks se, at det var noget meget spændende det her, uden dog helt at kunne sætte navn på arten. Den første tanke var, at det måske kunne være hvidstrubet spurv, som han kendte lidt til i forvejen fra USA, og som også er gul hen over øjet. Men med god hjælp fra Knud Pedersen og Jan Speiermann, som også var på Nordstrand, blev fuglen hurtigt identificeret til intet mindre end **gulbrynet værling** (*Emberiza chrysophrys*) fra Asien. Der var altså tale om en meget stor sjældenhed og en helt ny art for landet!

Herefter gik alarmen naturligvis, og twitchere fra nær og fjern dukkede op for at se fuglen. Det lykkedes da også for rigtig mange at se værlingen denne lørdag, idet den to gange returnerede til indkørslen hos Lene Thomsen, inden den sidst på eftermiddagen forsvandt i nordlig retning.

Søndag den 29. april blev den ikke set trods ihærdige forsøg på at genfinde fuglen, og konklusionen blev vel, at fuglen nok i nattens klare vejr var trukket videre.

Overraskende var det derfor, at den om eftermiddagen mandag den 30. april blev genfundet lidt længere mod nord i nogle baghaver på Jens Vævers Vej og Skarpævej, hvor den efterfølgende holdt til frem til om aftenen tirsdag den 1. maj. Her lykkedes det heldigvis for rigtig mange twitchere at se fuglen i løbet af de to dage.

Jørgen Kabel bor selv i kvarteret, hvor fuglen opholdt sig til sidst og han lagde have til mange af de besøgende, der kom for at se fuglen. Det var rigtig hyggeligt og naturligvis en meget stor fornøjelse at kunne fremvise en ny art for landet i sin egen baghave.

Specielt tirsdag formiddag viste fuglen sig fra sin bedste side, da den i perioder sad frit fremme i træerne og sang, lige indtil den endelig, i det begyndende regnvejr, valgte at søge ned på Jørgens foderbræt for at mæske sig i diverse fuglefrø, i selskab med bl.a. bogfinker og gulspurve - og det til stor begejstring for de få tilbageværende fuglekiggere, der nu havde søgt ly for regnen i havens pavillon. Her stod de nemlig perfekt placeret med ganske få meters afstand til foderbrættet og havde naturligvis kameraerne klar til at tage nogle superfine billeder af fuglen.

Det er vist de færreste fuglekiggere forundt at få så fornemt besøg i sin egen have, og det blev alt i alt nogle fantastiske dage, som vil blive husket tilbage på med stor glæde.

Så "*tak for besøget*" - både til gulbrynet værling, men bestemt også til de mange fuglekiggere fra nær og fjern der kom forbi og bidrog til festen!

Forekomst

Gulbrynet værling er en sibirisk værling med en begrænset yngleudbredelse i den centrale del af Sibiriens tajga. Artens yngleudbredelse er ikke veldefineret, men afgrænses mod vest af floden Yenisey og mod øst af Vilyuy floden og Yakutsk. Sydgrænsen ligger ved Bajkalsøen. Arten er trækfugl som overvintrer i centrale og sydøstlige Kina (Slack 2009). Efterårstrækket finder sted i september-november. Forårstrækket går gennem det nordøstlige Kina og kulminerer i slutningen af april og maj (Cramp S. *et al.* 1994).

Arten er en meget sjælden gæst i Vestpalæarktis med blot elleve fund før det danske fund i 2018. Det første Vestpalæarktiske fund var en 1K han fanget i Nordfrankrig i efteråret 1827. Først 139 år senere optræder arten for anden gang, da en han blev fanget i Belgien 20. oktober 1966.

Fra Storbritannien er der fire efterårsfund og ét forårsfund. Holland har ét fund af en ringmærket 1K han fra 19. oktober 1982 og Sverige ligeledes ét fund af en langtidsstationær han på en foderplads ved Säbysjön i Upland fra 3. januar til 27. februar 2009 (Slack 2009). Et fund fra Tyskland af en tillidsfuld han i en have i Mecklenburg 18. april 2004 blev vurderet til at være en sandsynlig undsluppen fangenskabsfugl og er placeret i kategori E på den tyske fugleliste (Slack 2009). Fra Polen er der et fund af en ringmærket fugl i oktober 2014 (Polakowski & Niemc 2015). I Tabel 1 ses en oversigt over samtlige godkendte fund af gulbrynet værling i Vestpalæarktis.

Kategorisering af det danske fund

Godkendelsen af det veldokumenterede fund fra Skagen til art og køn var en formsag for Sjældenhedsudvalget. Til gengæld var der behov for en grundig

Tabel 1. Godkendte fund af gulbrynet værling (*Emberiza chrysophrys*) i Vestpalæarktis (efter Slack 2009; Polakowski & Niemc 2015).

År	Dato	Alder/køn	Lokalitet	Land	Bemærkninger
1827	efterår	1K han	Lille, Nord	Frankrig	fanget
1966	20/10	1K han	Tongerren, Limburg	Belgien	fanget
1975	19/10	immature/hun	Holkham Meals, Norfolk	Storbritannien	
1980	12-23/10	han	Fair Isle, Shetland	Storbritannien	ringmærket
1982	19/10	1K han	Schiermonnikoog, Friesland	Holland	ringmærket
1992	22-23/9		North Ronaldsay, Orkney	Storbritannien	uden alder og køn
1994	19-22/10	han	St. Agnes, Scilly	Storbritannien	
1998	4-5/5		Hoy, Orkney	Storbritannien	uden alder og køn
2004	18/4	han	Banzkow, Mecklenburg	Tyskland	Kategori E
2009	3/1-27/2	han	Säbysjön, Upland	Sverige	
2014	5/10	1K hun	Dabkowice, Pommern	Polen	ringmærket
2018	28/4 + 30/4-1/5	han	Skagen	Danmark	

vurdering af fundet i forhold til kategoriseringen. Import af sjældne værling-arter fra Asien til burhold i Europa forekommer og muliggør undslupne burfugle i naturen. Det har ikke været muligt aktuelt at opspore gulbrynet værling i opdrætsstatistikkerne og på køb/salg markederne (VDW 2019), hvilket må betyde, at arten ikke er hyppig i europæiske burhold. Der er ingen godkendte fund af gulbrynet værling i Europa som med sikkerhed drejer sig om undslupne burfugle.

Som det fremgår er otte ud af de tolv fund fra Vestpalæarktis fra efteråret (Tabel 1). Fænologisk passer fundene fint med artens efterårstræk i Asien og de må betegnes som fejlnavigerende fugle, der er endt i Vesteuropa. Hertil ét fund fra januar-februar og tre fund fra april/maj. Det er nærliggende at antage, at vinterfundet i Sverige og forårsfuglene kan være ankommet fra øst om efteråret og har overvintret i Vesteuropa. Forårsfundene fra Orkney og Skagen falder tidsmæssigt i tråd med artens trækperiode om foråret i Asien.

Baggrunden for kategoriseringen af det tyske fund i kategori E var, at fuglen blev set fouragerende på en græsplæne i en have og kunne fotograferes på blot fem meters afstand (Peter Barthel pr. mail). At arten kan være ret tillidsfuld over for mennesker er dog beskrevet både ved fundet fra Orkney 22-23. september 1992 (Donnelly *et al.* 1993) og den langtidsstationære vinterfugl i Uppland (Bernard 2010). Optræden ved foderpladser, som det var tilfældet for både den svenske fugl i Uppland og den danske fugl i Skagen, er heller ikke usædvanligt for sjældne værlinger og andre sjældne frøædende fuglearter. Fra Danmark kendes således eksempler på godkendte fund i kategori A af bl.a. hvidkindet værling, hætteværling og dværgværling fra foderpladser. Mange trækfugle som f.eks. bogfinke, kvækerfinke, grønsisken og gråsisken tiltrækkes af udlagt foder, når de raster under forårstrækket i Skagen. Fugle på foderpladser bliver ofte overvåget intensivt

af fugleinteresserede og derved opdages usædvanlige arter lettere her end i den mere vilde natur.

Sjældenhedsudvalgets vurdering er, at den gulbrynede værling fra Skagen ikke viste umiddelbare tegn på en fortid som burfugl i form af unaturlig slidt fjerdragt eller ringe om benene. Dens adfærd og opsøgning af foderpladser i et villakvarter i Skagen kan heller ikke betegnes som unaturlig. Tidspunktet for fundet harmonerer fint med det britiske forårsfund fra Orkney og artens træktid i Østasien. Fundet af gulbrynet værling er derfor godkendt som ny art for Danmark i kategori A.

Tak

For kommentarer til denne artikel takkes Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen og Kent Olsen. For udlån af foto takkes Lars Paaby.

Referencer

- Bernard, O. 2010: Nya arter för landet, Gulbrynad sparv. - Vår Fågelvärld 50: 150-151.
- Cramp, S. *et al.* 1994: The Birds of the Western Palearctic Vol. IX: 238-240.
- Donnelly, P. J. *et al.* 1993: British Birds 86: 411-414.
- Barthel, P. pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission.
- Polakowski, M. & Niemc, A. 2015: Yellow-browed Bunting at Dąbkowice, Poland, in October 2014 - Dutch Birding 37: 180-184.
- Slack, R. 2009: Rare Birds Where and When, Vol. 1: 425-426.
- VDW 2019: Verband Deutscher Waldvogelpfleger und Vogelschützer e.V.: <http://www.waldvogelverband.de/>

Hvidskægget sanger (*Sylvia cantillans cantillans*), hun, Christiansø, 2. juni 2018. Foto: Sebastian Klein

Første fund af hvidskægget sanger af racen *ssp. cantillans* i Danmark

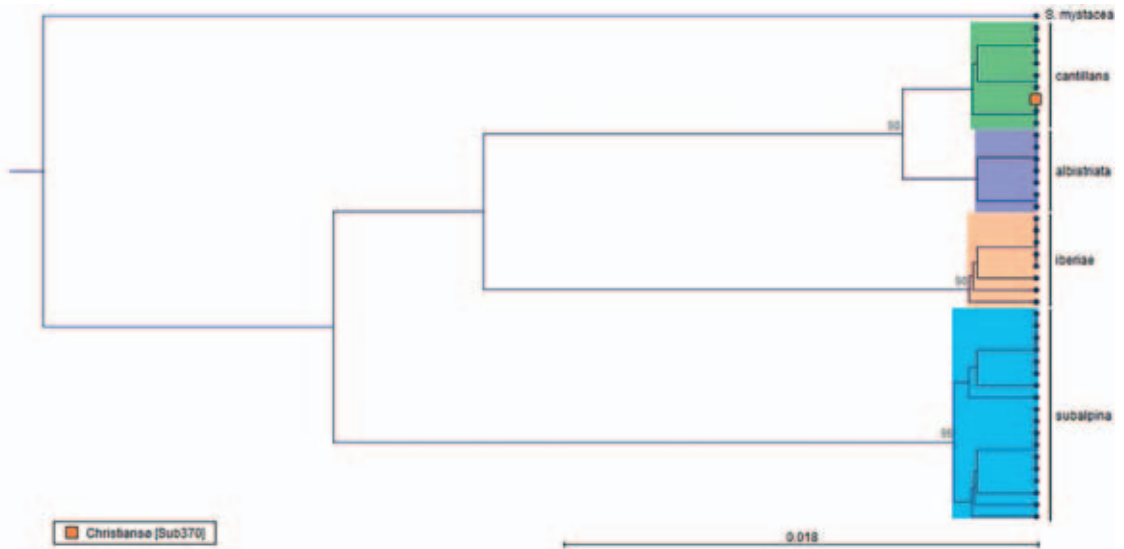
Af Sebastian Klein

Om morgenen den 2. juni gik jeg på plateauet på Christiansø. På et tidspunkt opdagede jeg en småfugl, der fløj forbi mig ganske lavt og landede 30 meter væk i det centrale krat, hvor en gruppe ringmærkningsnet var placeret. Da jeg ikke umiddelbart kunne bestemme fuglen i flugten, gik jeg tættere på i et forsøg på at skræmme fuglen i et net. Da jeg nærmede mig, så jeg at fuglen allerede hang i nettet. Jeg gik hen til den og så en lille sylviasanger med lyse ben, som sad solidt fast i et af netfagene. Fuglen lignede umiskendeligt en hvidskægget sanger hun. Da fuglen sad fint fast i nettet, besluttede jeg mig for at tage et par dokumentationsfotos af den, mens den hang i nettet, for derefter at sætte mig på god afstand og afvente ringmærker Anton

Liebermans ankomst. Jeg har selv været ringmærker og kender irritationen ved at folk kontakter en med beskeden om at "der sidder et hit i et net". Det gider man i reglen ikke høre – man skal jo nok selv finde den!

Efter ti minutters tid dukkede Anton op ved nettene og begyndte at pille fugle ud. Da han nåede til den hvidskæggede sanger, gik jeg hen mod ham og sagde "Nå, Anton. Hvad har du fanget?". Han var tydeligvis klar over, at fuglen han havde i hænderne var "noget" og svarede "Det skal jeg lige tjekke". Jeg fortalte, at jeg mente han havde fanget en hvidskægget sanger.

Vi tilkaldte herefter de øvrige birdere på øen, som bl.a. talte Thomas Varto Nielsen, Vicky Knudsen, Stine Aastrup, Peter Lyngs, Mads Bunch. Alle kom og så og

Figur 1. Et fylogenetisk træ af DNA-sekvenser viser Christiansø-fuglens slægtskab med referenceindivider for racer af hvidskægget sanger (*Sylvia cantillans cantillans*, *Sylvia cantillans albistriata*, *Sylvia cantillans iberiae*) og Makisanger (*Sylvia subalpina*). Den fylogenetiske analyse placerer Christiansø-fuglen sammen med gruppen af de øvrige individer af hvidskægget sanger af racen *ssp. cantillans* klart adskilt fra de andre arter.

krydsede den pæne fugl. Fuglens næstyderste halefjer havde store dele af hvidt på spidsen af fjeren, hvilket er typisk for individer af de østlige racer (*ssp. cantillans* og *ssp. albistriata*). To af fuglens halefjer blev sendt til dna-analyse hos professor i genetik J. Martin Collinson fra University of Aberdeen i Skotland. J. Martin Collinson og hans stab kunne her ud fra mitokondrie-DNA bestemme fuglen til et klassisk individ af racen *ssp. cantillans*. Ud fra en DNA-sekvens udfærdigedes et phylogenetisk træ, der viser hvordan fuglen grupperer sig i forhold til de andre racer af hvidskægget sanger og som bekræfter bestemmelsen til *ssp. cantillans* (Fig. 1).

Der er i de senere år blevet arbejdet med en systematisk udredning af racerne af hvidskægget sanger. *Ssp. cantillans* har tidligere været kendt som vestlig hvidskægget sanger og med en udbredelse i Frankrig, Portugal og Spanien. Den race har imidlertid fået nyt navn og hedder nu *ssp. iberiae*. I dag er *ssp. cantillans* således den race, som har sin yngleudbredelse i det mellemste og sydlige Italien. Ifølge IOC World Bird List (Gill & Donsker 2019) findes i alt fire racer af hvidskægget sanger:

- *Sylvia cantillans cantillans* yngler i det mellemste og sydlige Italien samt Sicilien.
- *Sylvia cantillans albistriata* yngler fra det nordøstlige Italien ned over Balkan til det vestlige Tyrkiet.
- *Sylvia cantillans iberiae* yngler på den Iberiske halvø, det sydlige Frankrig og det nordvestligste Italien.
- *Sylvia cantillans inornata* yngler i det nordvestlige Afrika.

Makisanger (*Sylvia subalpina*), som yngler på øer i det vestlige Middelhav samt det nordvestlige Italien, har tidligere været regnet som en race af hvidskægget sanger (*Sylvia cantillans moltonii*), men anerkendes nu som en selvstændig art (Gill & Donsker 2019).

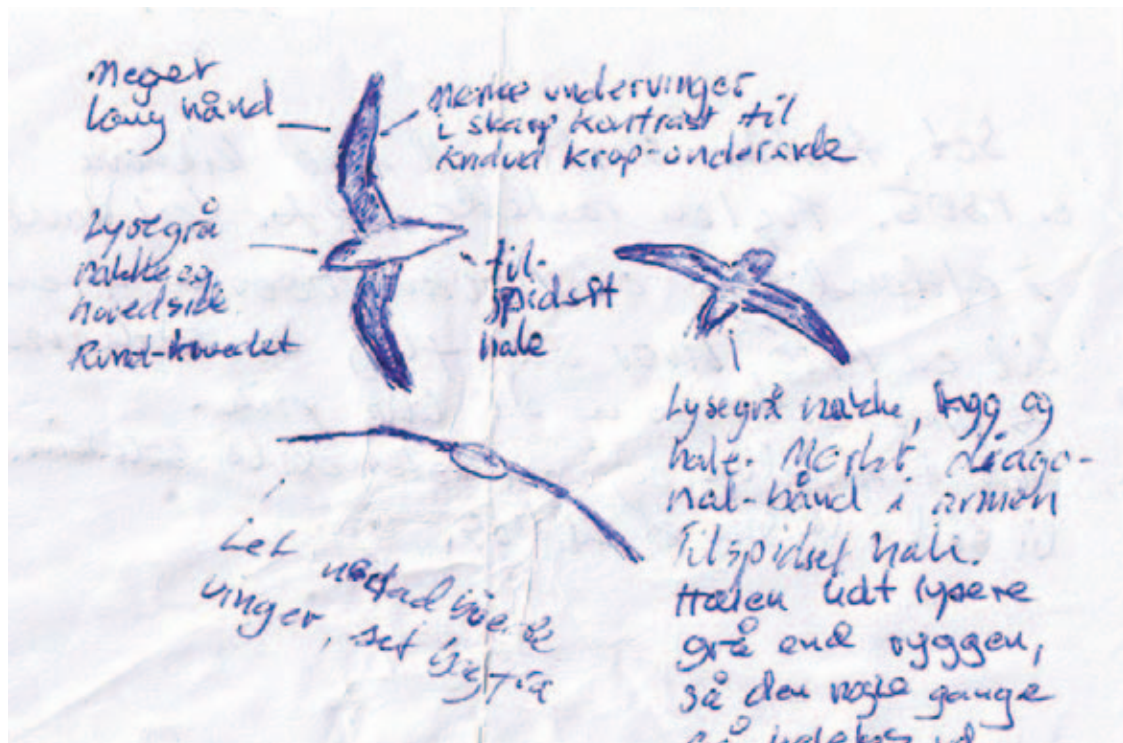
Hvidskægget sanger af racen *ssp. cantillans* er sjældent forekommende i Nordeuropa. Udover fundet fra Christiansø er der blot tre andre skandinaviske fund. Disse fund er:

- En hun på Utklippan i Blekinge i Sverige 28/5 1967 (Waern, Matts. 2017)
- En hun på Eggegrund i Gästrikland i Sverige 1/6 2014 (Waern, Matts 2017)
- En hun fanget og ringmærket på Store Færder i Oslo-fjorden i Norge 23-25/5 2015 (Olsen, 2016)

Idet racen - med vores nuværende viden - næppe kan bestemmes i felten, er den måske mere regelmæssigt forekommende, end de få fund viser. Ligesom for det danske fund blev der af fuglene fra Norge og Sverige foretaget dna-analyser for at fastslå fuglenes racetilørsforhold.

Referencer:

- Gill, F & D Donsker (Eds). 2019. IOC World Bird List (v9.2). doi : 10.14344/IOC.ML.9.2. <http://www.worldbirdnames.org>.
- Olsen, Tor A. 2016. Fugleåret 2015. "Sjældne fugler I Norge 2015".
- Waern, Mats. 2017. Vår Fågelvärld. "RK's omgranskning av rödsångare klar".

Troels' feltnoter.

Madeirapetrel (*Pterodroma madeira*) / Kap Verde-petrel (*P. feae*) / Desertas-petrel (*P. deserta*) rastende ud for Kikhavn – første godkendte forekomst i Danmark

Af Troels Eske Ortvad & Katherine Rachel Scotchburn Snell

Onsdag 3. oktober 2018 var Katherine og jeg taget med tog til Kikhavn ved Hundested for, at kigge efter havfugle. Der var godt gang i trækket i morgentimerne, i en nordvestlig kuling, men ved middagstid ebbede det næsten helt ud. Vi blev dog ved med at kigge og ca. kl. 12.57 fik jeg øje på en havfugl i horisonten mod nord-nordøst, som fløj på stormfuglemanér i et hæsblæsende tempo. Til alt held havde den kurs direkte mod os, og da den var ca. 1,5 km ude, ændrede den kurs til sydvest, hvorved oversiden blev eksponeret i medlys, helt uden varmeklimer. Fuglen fremviste grå ryg og nakke, en lysegrå, kileformet hale samt lange, vinklede vinger med mørkt diagonalbånd i armen, hvorved den øjeblikkeligt kunne bestemmes til *gadfly petrel*, som meldingen lød til Katherine fra Scotland. Jeg fik også hurtigt set undersiden og kunne konstatere, den

havde gråsorte undervinger, helt hvid krop uden brystbånd samt grålig hætte, hvorved fuglen med sikkerhed kunne bestemmes til Madeirapetrel / Kap Verde-petrel / Desertas-petrel.

Petrelen fortsatte kun et lille stykke mod sydvest, inden den vendte om og fløj tilbage mod nordøst. Katherine kunne ikke finde fuglen indledningsvis, så jeg bad hende optage en video, hvor jeg beskrev den, inden jeg overlod hende mit teleskop. Hun kunne straks bekræfte bestemmelsen, da hun har god erfaring med Kap Verde-petrel og andre petrel-arter fra både Nord- og Sydatlantien.

De følgende ca. 40 minutter rastede petrelen ud for Kikhavn, ca. 1,5-2 km fra kysten, dog med to korte afstikkere mod sydvest. Hen imod slutningen af observationsperioden bevægede den sig langsomt udad,

inden den kl. ca. 13.55 trak mod nord-nordøst. Der var blot gået ca. ét minut, efter jeg havde tabt den af syne, da de første twitchere gjorde deres entré. Inden længe kom meldingen fra Børstrup Hage ved Gilleleje, hvor Jan Hjort Christensen med flere havde set en øst-trækkende Madeira-petrel / Kap Verde-petrel / Desertas-petrel kl. 14.19, som givetvis var identisk med Kikhavnfuglen (dette fund er under behandling i Sjællandsudvalget i skrivende stund).

Kort efter obsen tegnede Katherine og jeg skitser af fuglen og noterede, hvad vi havde set, inden vi konsulterede fotos og litteratur. Desværre var min mobiltelefon løbet tør for strøm, da vi optog video, og Katherines mobil var uegnet til digiscoping, så det lykkedes os desværre ikke, at fotodokumentere fuglen.

Beskrivelse

Der var grundlæggende tale om en *mindre stormfugl* med en bemærkelsesværdig dynamisk og adræt flugt. Fuglen sås en kort overgang tæt ved en mallemluk, som forekom markant større og tungere (ca. 25-30% overordnet). Flugten foregik på stive, men samtidig fleksible vinger, helt uden brug af vingslag. Den slog op i vinden i en blød bue og dykkede stejlt ned igen, når den var ca. 2-4 meter over bølgetoppene, hvorved flugten fik et savtakket forløb. Den fløj kun korte stræk i bølgedalene og var derfor forholdsvis let at følge selvom den foretog skarpe retningsskift.

Petrelen havde lange, smalle vinger, som oftest var påfaldende vinklede eller buede, idet knoen var presset frem i niveau med hovedet, og hånden var rettet skråt bagud. Hovedpartiet fremstod markant og afrundet, og kroppen var fyldig, men samtidig strømlinet med tyngdepunkt ved brystet, og smalnede gradvis ind til en kileformet hale. Armen blev holdt vandret, mens dens lange hånd var let-hængende, så den fik en kuplet vingestilling.

Nakken, ryggen og det inderste af forvingen udgjorde et sammenhængende, gråt område. Oversiden af vingerne var grålige med et mørkt bånd diagonalt i armen fra knoen til vingebasis, som var forbundet til et mørkt bånd på overgumpen; tegningen opfattedes som et bredvinklet "V", når fuglen var solbeskinnet. Vingerne fremstod mere mørke og ensfarvede, når der var en sky for solen. Overhalen var lysegrå i en markant lysere tone end ryggen. Oversiden af hovedet var lidt mørkere end nakken. De mørke tegninger i hovedet og på halsen dannede en hætte, i skarp kontrast til undersiden, som var helt hvid fra strube til underhaledækfjer. Undervingerne var ensfarvet, gråsorte. Eftersom overhalen var meget lys, kunne den gå i ét med himlen og lyse bølger, så den mørke overgump illuderede en kort hale. Når undervingerne sås mod en mørk bølge, kunne de ligeledes gå i ét med baggrunden, så de "faldt af". Vi kunne ikke se næb eller hvidt inderst på undervingerne, hvilket vi tilskriver afstanden.

Taksonomi

Macaronesien-ørerne bebos af tre populationer af *Pterodroma*-petreller (kendt som *feae*-komplekset) på hhv. Madeira, Bugio (ca. 40 km syd for Madeira) samt på fire øer i Kap Verde øerne. Petrellerne blev traditionelt

regnet for underarter af fløjlspetrel *P. mollis*, som er udbredt på den sydlige halvkugle, men de anerkendes i dag som selvstændige, monotypiske arter af *International Ornithologists Union* (Gill & Donsker 2019): Madeira-petrel *P. madeira*; Kap Verde-petrel *P. feae*; og Desertas-petrel *P. deserta*. Genetiske studier har vist, at de udgør en naturlig gruppe, hvis nærmeste, nulevende slægtninge er de to øvrige *Pterodroma*-petreller i Nordatlanten: Bermuda-petrel *P. cahow* og Cariber-petrel *P. hasitata* (Nunn & Stanley 1998, Zino *et al.* 2008). Arterne har i øvrigt vist sig at være meget nært beslægtede; en udviklingslinje bestående af *feae* og *deserta* er spaltet fra *madeira* for ca. 153.000 år siden, mens *feae* og *deserta* blot har ca. 32.000 år på bagen, hvilket er meget ungt i evolutionær forstand (Gangloff *et al.* 2013).

Artsbestemmelse

Vi kunne øjeblikkeligt udelukke mallemluk, altantisk skråpe / scopolis skråpe, kjover og måger på basis af fuglens størrelse, form, flugt og distinkte dragt karakterer, som beskrevet.

Petrellerne i *feae*-komplekset kan primært forveksles med fløjlspetrel og Bermuda-petrel, som begge er truffet i europæisk farvand. Kikhavnpetrelen adskilte sig fra fløjlspetrel ved bl.a. dens hvide bryst, uden brystbånd, samt kontrasterende-lys, kileformet overhale. I forhold til Bermuda-petrel var dens lyse overhale og mørke undervinger diagnostisk.

De tre arter i *feae*-komplekset er nærmest identiske, og Kap Verde-petrel og Desertas-petrel kan ikke adskilles på basis af udseende. I farvandet omkring Madeira kan visse Desertas-petreller og Madeira-petreller dog artsbestemmes på basis af især størrelsen samt næbbets proportioner, eftersom de største og mest tyknæbbede Desertas-petreller ligger uden for variationen hos Madeira-petrel, ligesom de mindste og mest tyndnæbbede Madeira-petreller ligger uden for variationen hos Desertas-petrel. Hos Madeira-petrel har 12% endvidere mere hvidt i undervingen end både Kap Verde-petrel og Desertas-petrel. Artsbestemmelse i felten er dog kun tilrådelig på basis af meget gode observationsbetingelser og fotos fra forskellige vinkler (Shirihai *et al.* 2010). På grund af afstanden til fuglen, kunne vi ikke se næbbet eller vurdere fuglens størrelse meget nøje, så vi kunne desværre ikke komme artsbestemmelsen nærmere end til en af de tre petreller i *feae*-komplekset. Arterne kan ikke alders- og kønsbestemmes i felten.

Udbredelse og forekomst i Nordeuropa

De tre arter er blandt de mest fåtallige havfugle i verden med bestande på ca. 200 individer Madeira-petrel, 160-180 par Desertas-petrel og min. 500-1.000 par Kap Verde-petrel (BirdLife International 2019).

Trækbevægelserne hos adulte ynglefugle er blevet belyst vha. geologgere, hvilket afslørede at Madeira-petrel og Desertas-petrel foretog lange fourageringstogter mod nord i yngletiden, især til området omkring Azorerne, og også oprådte i farvandet vest for De Britiske Øer. Begge arter tilbragte typisk vinteren i tropisk og subtropisk farvand. Kap Verde-petrellerne var derimod stationære i det stabile miljø ud for Vestafrika året rundt,

Tabel 1. Fund af petreller i feae-komplekset i Nordeuropa (Barton et al. 2018, CDNA 2019, Holt et al. 2018, Hugo Touzé i brev, Sørensen 2019).

	<i>feae / deserta</i>	<i>madeira / feae / deserta</i>	<i>mollis / madeira / feae / deserta</i>
Irland (-2017)		119 fund	
Storbritannien (-2017)	6 fund	67 fund	
Frankrig (-2018)	2 fund	2 fund	
Holland (-2018)			1 fund: 24/10 1992
Sverige (-2018)		4 fund (2001-2017)	
Færøerne (-2018)		1 fund: 10/9 2009	

og strejfede ikke nord for Azorerne (Zino et al. 2011, Ramos et al. 2016, Ramos et al. 2017). De første petreller i *feae*-komplekset sås ved nordeuropæiske kyster i 1973 (Irland), 1983 (England) og 1989 (både Irland og England). Forekomsten ved De Britiske Øer steg hurtigt i antal og viste en markant koncentration i august, med sporadisk optræden uden for månederne juli-september (Steele 2006).

Med det aktuelle fund er der nu fem godkendte petreller i *feae*-komplekset i Skandinavien siden 2001; alle fra Kattegat (Artportalen 2019):

- 28. okt. 2001: Hovs hallar, Skåne, 1 ex. trk. vest.
- 27. sept. 2004 Mellbystrand, Halland, 1 ex.
- 27. nov. 2011: Kråkudden, Hönö, Bohuslän, 1 ex. trk. syd.
- 25. jun. 2017: Kråkudden, Hönö, Bohuslän, 1 ex. trk. syd; 26. jun. 2017: Kullaberg, Skåne, 1 ex. trk. Sydvest (samme).
- 3. okt. 2018: Kikhavn, 1 ex. trk./rst.

Den relativt store, tidsmæssige spredning og sene middeldato (ca. 28. september) i Kattegat sammenlignet med De Britiske Øer, kan hænge sammen med, at farvandet ligger længere væk fra arternes kerneudbredelse, så forekomsten i højere grad er bestemt af frekvensen af dybe, østgående lavtryk. Det kan muligvis også spille ind, at arterne har større trækdirft hen på efteråret.

En håndfuld nordeuropæiske fund af individer observeret og fotograferet på tæt hold fra skib er godkendt som Kap Verde-petrel / Desertas-petrel, mens der ikke er nogen godkendte fund af Madeirapetrel i Nordeuropa (se tabel 1). De foreløbige geologger-data tyder på, at Desertas-petrel og Madeirapetrel er de oplagte kandidater som strejfgæster i Nordatlanten og dermed også i dansk farvand (Raül Ramos i brev). Forekomstbilletet kunne dog se anderledes ud for immatur-fugle, som endnu ikke er undersøgt.

Genbehandling af tidligere forkastede fund

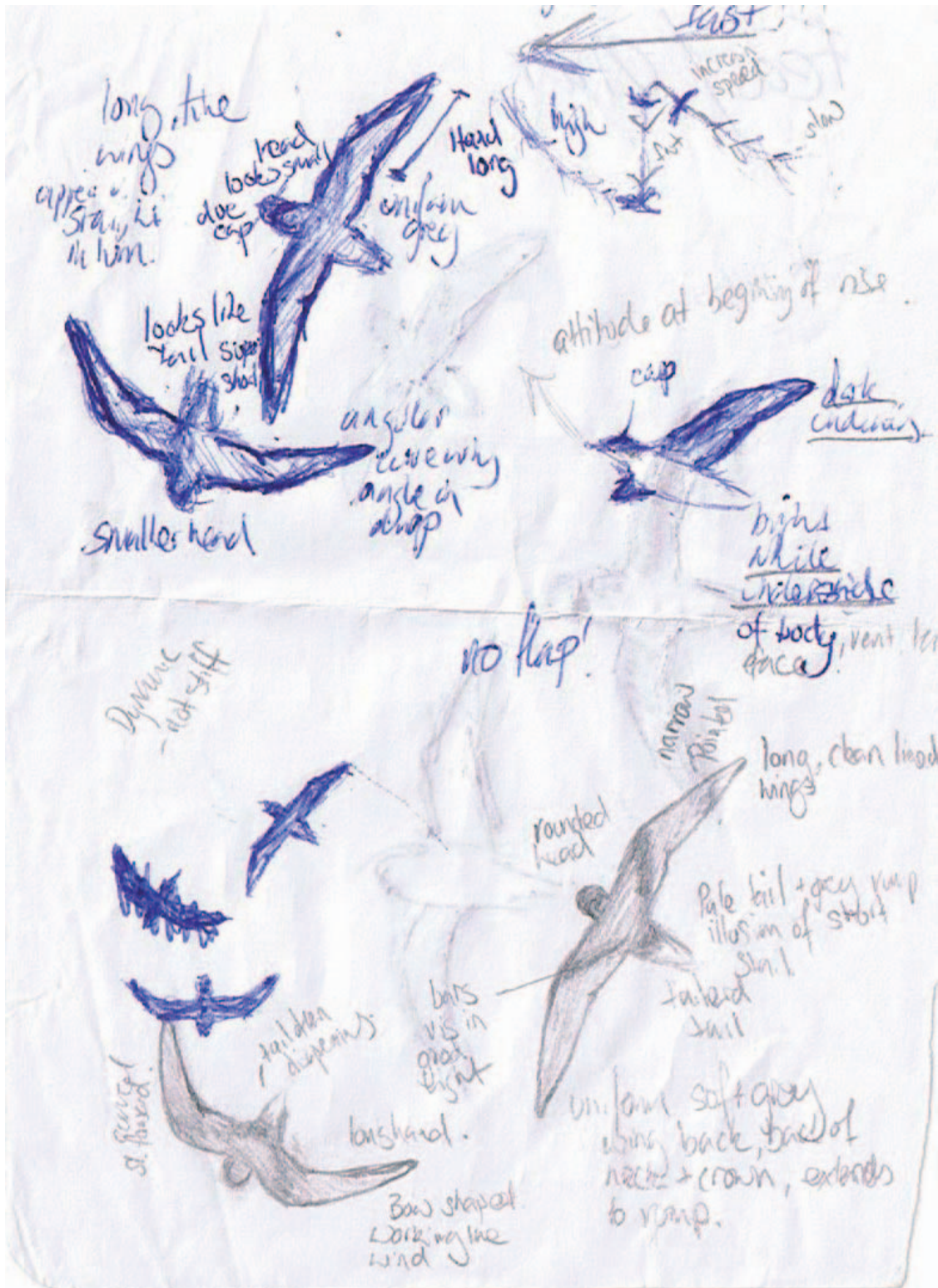
Sjældenhedsudvalget har indledt en genbehandling af de tre hidtil forkastede fund af petreller i *feae*-komplekset (12. oktober 2002; 12. oktober 2003; 4. oktober 2008) på baggrund af ny viden om forekomsten i Nordøstatlanten og arternes feltkendetegn (Kent Olsen, Sjældenhedsudvalget, i brev).

Referencer

- Artportalen 2019: <https://www.artportalen.se/>
- CDNA 2019:

<https://www.dutchavifauna.nl/record/11932>

- Barton, C. et al. 2018: Irish Rare Bird Report 2017: C. Barton (on behalf of the Irish Rare Birds Committee). - Irish Birds 11: 57-84.
http://www.irbc.ie/reports/irbr/2017_IRBR.pdf
- BirdLife International 2019: IUCN Red List for birds. <http://www.birdlife.org>
- Gangloff, B., F. Zino, H. Shirihai, J. González-Solis, A. Couloux, E. Pasquet & V. Bretagnolle 2013: The evolution of north-east Atlantic gadfly petrels using statistical phylogeography - Mol. Ecol. 22: 495-507. doi: 10.1111/mec.12119.
- Gill, F. & D. Donsker (Eds) 2019: IOC World Bird List (v9.2). doi:10.14344/IOC.ML.9.2.
- Holt, C. & the Rarities Committee 2018: Report on rare birds in Great Britain in 2017. - British Birds 111: 557-627.
- Hugo Touzé, i brev, september 2019, på vegne af Comité d'Homologation National CHN - Frankrigs Sjældenhedsudvalget.
- Kent Olsen, i brev august 2019, på vegne af Sjældenhedsudvalget.
- Nunn, G.B. & S.E. Stanley 1998: Body size effects and rates of cytochrome b evolution in tube-nosed seabirds. - Mol. Biol. Ecol. 15: 1360-1371.
- Ramos, R., I. Ramirez, V.H. Paiva, T. Militão, M. Biscoito, D. Menezes, R.A. Phillips, F. Zino & J. González-Solis 2016: Global spatial ecology of three closely-related gadfly petrels. - Scientific Reports 6, 23447. doi:10.1038/srep23447.
- Ramos, R., N. Carlie & J. Madeiros et al. 2017: It is the time for oceanic seabirds: Tracking year-round distribution of gadfly petrels across the Atlantic Ocean. - Diversity Distrib. 23: 794-805. doi.org/10.1111/ddi.12569.
- Raül Ramos, i brev september 2019.
- Shirihai, H., V. Bretagnolle & F. Zino 2010: Identification of Fea's, Desertas and Zino's Petrels at sea. - Birding World 23: 239-275.
- Steele, J. 2006: From the Rarities Committee's files: Do we know what British 'soft-plumaged petrels' are? - British Birds 99: 404-419.
- Sørensen, S. 2019: Liste over Færøernes fugle - særligt med henblik på de sjældnere arter. https://www.dof.dk/images/udvalg/su/dokumenter/su_listen/Liste_over_Faeroernes_fugle_2019.pdf
- Zino, F., R. Phillips & M. Biscoito 2011: Zino's Petrel movements at sea - a preliminary analysis of data-logger results. - Birding World 24: 216-219.

Katherines tegninger. Øverste halvdel er feltnoter; nederste halvdel er tegninger fra 4. oktober 2018, som illustrerer "V-tegningen" på oversiden, som vi oplevede den, når fuglen var solbeskinnet, hvilket ikke fremgik tydeligt af felttegningerne.

Figur 1. Snefinke (*Montifringilla nivalis*), 21. april 2018, Veddelen, Ulvshale, Møn. Foto: Klaus K. Nielsen.

Snefinke (*Montifringilla nivalis*) ved Ulvshale på Møn – første forekomst i Skandinavien

Af Klaus K. Nielsen, Kent Olsen & Morten Bentzon Hansen

Den 21. april 2018 ved halvnitiden om morgenen var Klaus K. Nielsen (KKN) på vej ud til Nyord. Idet han passerede det sidste sommerhus på Ulvshalevej inden det åbne område ved Veddelen, fløj en håndfuld fugle op fra rabatten. Ud over gråspurve (*Passer domesticus*) og bogfinker (*Fringilla coelebs*) nåede KKN i forbifarten at konstatere, at en af fuglene havde meget hvidt i vingerne. Det foregik kun i et glimt, så han blev i tvivl om, hvorvidt det bare havde været synsbedrag eller måske en snespurv (*Plectrophenax nivalis*), selvom det ville være et usæd-

vanligt sted og tidspunkt for en sådan. KKN var derfor lige ved at afskrive det som synsbedrag, men besluttede alligevel for en sikkerheds skyld at vende om og tjekke fuglen. Efter at have rullet de 50 meter tilbage, så han en enlig fugl gå i græsset i vejkanthen ud for sommerhuset. KKN stoppede og iagttog den med håndkikkert igennem forruden. Fuglen, der nu gik med ryggen til, havde meget hvidt i vingen og var bestemt ikke en snespurv eller en fejlfarvet bogfinke for den sags skyld. Den var for stor, langstrakt, langhalet og stod for oprejst. Dertil havde den

ensfarvet gråt hoved i kontrast til brun ryg. Selvom det virkede helt surrealistisk, kunne KKN ikke rigtig få det til at passe på andet end en snefinke (*Montifringilla nivalis*). Heldigvis lå kameraet klar på sædet ved siden af ham, så KKN tog hurtigt nogle billeder igennem forruden, hvorefter han kørte langsomt forbi fuglen, vendte om og rullede tilbage med åben siderude. Her stoppede han ca. 20 meter før fuglen og fik taget en serie billeder (Fig.1).

Fuglen fouragerede i græsset, men virkede urolig og kiggede jævnlige op. Efter ca. et minut lettede den helt uprovokeret og fløj ind mod det bagvedliggende sommerhusområde. I flugten sås et stort hvidt felt på hele den inderste del af vingen og meget hvidt i halen. KKN var ikke i tvivl om, at det var en snefinke. Det så ud som om, den kunne være gået ned lige bag sommerhuset, så KKN ventede lidt i bilen for at se, om den kom tilbage, imens han kiggede billederne på kameraet igennem. Alle karakterer passede med fuglebogen, så med adrenalinen heftigt pumpende meldte KKN nu fundet ud på BirdAlarm med et foto vedhæftet. Straks herefter begyndte han at eftersøge snefinken samtidig med, at det væltede ind med SMS-beskeder og opringninger. Da snefinken fløj op, så det umiddelbart ikke ud til, at den trak væk, men trods mange mennesker og massiv eftersøgning hele dagen, og igen dagen efter, blev den ikke genfundet. KKN priste sig lykkelig for, at han havde kameraet liggende på forsædet, så han akkurat kunne nå at dokumentere fundet i løbet af de uunikke tre minutter hele oplevelsen med fuglen varede.

Udseende

Fuglen virkede bogfinkestor, var langstrakt og med lang hale. På den lukkede vinge var det lange hvide vingefelt tydeligt og stod i kontrast til sorte svingfjer. Ryggen var ensfarvet brun, men lyse bræmmer på ryg og skulderfjer gav den et lidt skællet indtryk. Halen var hvid med sorte centrale halefjer.

Hovedet var ensfarvet gråt og med kun en svagt antydning mørk hagesmæk, adskilt fra det grå hoved af en smal lys skægstribe. Undersiden var lys gråhvid. Næbbet var sort og øjets iris mørk brun.

Det sorte næb viste, at fuglen var i sommerdragt, da arten får gult næb om vinteren. Flere karakterer indikerer, at der kunne være tale om en han: Rent gråt hoved (hunner ofte med brunlige anstrøg), sorte/sortbrune svingfjer (lysere og brunere hos hunner), sorte centrale halefjer (mørkt brun-grå hos hunner), manglende sorte spidser på de yderste halefjer og helt sort næb (brunligt/gulligt undernæb hos hunner). Men da kønsbestemmelse af snefinke er vanskeligt, og ofte ikke muligt, har Sjældenhedsudvalget valgt at godkende fundet uden at kønsbestemme fuglen.

Udbredelse og øvrige fund i Nordeuropa

Snefinke regnes som polytypisk med de syv racer: ssp. *nivalis* (snefinke), ssp. *leucura* (tyrkisk snefinke), ssp. *alpicola* (persisk snefinke), ssp. *gaddi*, ssp. *tianshanica*, ssp. *groumgrzimaili* og ssp. *kwenlunensis* (Gill & Donsker 2019). Nominatformen af snefinke (*M. n. nivalis*) yngler i Europa og regnes som den race, der forekommer som sjældent gæst i Nordeuropa (Cramp et al. 1994).

Snefinken er en standfugl med nærmeste bestand i Alperne og Pyrenæerne, hvor den yngler i højtliggende bjergområder. Den lever i over 2.000 meters højde, og kun om vinteren kan den søge ned i lavereliggende bjergområder, dog sjældent under 1.000 meters højde (Cramp et al. 1994). I Tyskland har snefinke en stabil bestand i den sydligste tyske delstat Bayern med ca. 200-400 par (1995–1999) (BirdLife International 2004).

I Nordtyskland er snefinke observeret tre gange (1901, 2005 og 2016) på Helgoland (Tarsiger 2019), og to uger før det danske fund, 7/4, blev der observeret en snefinke på Brocken i Harzen (Christopher König pr. mail, Ornitho.de 2019a). Dertil blev der elleve dage før det danske fund, 10/4, igen observeret snefinke i det nordlige Tyskland. Denne gang sydvest for Rostock svarende til en afstand på 114 km i fugleflugt direkte syd for Ulvshale (Christopher König pr. mail, Ornitho.de 2019b).

Snefinken på Ulvshale kom efter en længere periode med varme sydlige vinde og for årstiden udsædvanligt høje temperaturer i Danmark. Den 20. april og 21. april blæste der på Møn en frisk vind fra syd, og den 20. april nåede temperaturen op på hele 23 grader. Så umiddelbart virkede det ikke utænkeligt, at fuglen fra Rostock kunne være fløjet videre på den varme søndervind og dermed havnet på Ulvshale. Fotos viser imidlertid, at det drejer sig om to forskellige individer (se billeder fra den 10/4 her: Ornitho.de 2019b). Så det danske fund og de to nordtyske fund kan, artens sjældenhed taget i betragtning, betegnes som et mindre influx; formentlig forårsaget af de udsædvanlige vejrforhold, der berørte hele Nordeuropa.

Det er sjældent, at snefinke strejfer langt væk fra yngleområderne i Europa, men særligt de seneste år er der observeret flere individer nord for Alperne. Det skyldes ikke alene tilfældigheder, men er også resultatet af en målrettet eftersøgning af snefinke og alpejernspurv (*Prunella collaris*) på isolerede bjergområder i april i Tyskland, hvilket har ført flere nye tyske fund af begge arter med sig. Måske det kan blive et næsten årligt fænomen (Christopher König pr. mail)?

Tak

For kommentarer til denne artikel takkes Andreas Bruun Kristensen og Sakari Kauppinen.

Referencer

- BirdLife International 2000: European Bird Populations: Estimates and Trends. – BirdLife Conservation Series No. 10. BirdLife International, Cambridge.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- Gill, F. & D. Donsker (eds.) 2019: IOC World Bird List (v 9.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Cramp, S., C.M. Perrins & D.J. Brooks (red.) 1994: Handbook of the Birds of Europe, the Middle East, and North Africa: The Birds of the Western Palearctic. Vol. VIII. Crows to Finches. – Oxford University Press, Oxford.
- Ornitho.de 2019a: https://www.ornitho.de/index.php?m_id=54&id=31658060
- Ornitho.de 2019b: https://www.ornitho.de/index.php?m_id=54&id=31727254
- Tarsiger 2019: www.tarsiger.com

Stillehavslom, Grenen, Skagen, 14. august 2018. Foto: Troels Eske Ortvad

Stillehavslom (*Gavia pacifica*) i Skagen – ny art for Danmark

Af Troels Eske Ortvad og Katherine Rachel Scotchburn Snell

Katherine og jeg var taget med tog til Skagen for, at installere en antenne for Skagen fuglestation, som skulle lytte efter radiomærkede småfugle fra Norge. Vi skulle naturligvis også kigge lidt på fugle, og om eftermiddagen 13. august 2018 havde vi slået os ned på en klit ved Grenen, med udsyn over Kattegat. Mens Kathrine fik sig en meget velfortjent skraber, scannede jeg ud over et glitrende Kattegat og fik snart øje på en sortstrubet lom-lignende fugl ca. 500 meter oppe ad kysten. Fuglen pudkede sig og fremviste en lige overgang mellem lyst og mørkt på flanken, tilsyneladende uden hvid lærplet som på sortstrubet lom. Den lod også til, at have hagerem-tegning, hvilket er karakteristisk for stillehavslom, men pga. afstand, flimmer og bølger var det vanskeligt, at se noget med sikkerhed. Da den havde pudset sig et minuts tid, begyndte den at fouragere, og efter andet dyk var den pist væk.

Da Katherine vågnede, fornemmede hun straks, at noget var galt, og jeg fortalte om den potentielle nye art for landet, som var sporløst forsvundet, - hvor skørt det end lød. Vi scannede begge forgæves til højre og venstre, men bedst som alt håb syntes ude, lå den igen præcist, hvor jeg først havde set den. For at komme tættere på

skyndte vi os over på den nordligste klitrække, hvorfra vi kunne konstatere, at den stadig manglede lærplet, og at den faktisk havde en ganske markant hagerem-tegning. Øret var desuden overvejende mørkt, og panden var flad, hvilket ligeledes passede vældig godt på stillehavslom. Min eneste bekymring angik næbbet, der synede lidt kraftigere end forventet, og i øvrigt kunne vi ikke afgøre størrelsen nøje, da den var alene.

Vi havde indtil da kun set den i korte sekvenser, når den kom op for at få luft, så vi var endnu ikke helt sikre i vores sag. Men vi var meget enige om, at fuglen skulle meldes ud hurtigst muligt. Min telefon var imidlertid løbet tør for strøm, og Kathrine havde ikke nogen telefon med, men et par venlige turister lod os heldigvis låne deres. Jeg lagde en besked på Simon Sigaard Christiansens telefonsvarer og inden længe ankom Peter Denyer og Simon, som var enige i, at den så "god" ud. Lommen var meget passende begyndt, at raste, og jo mere Kathrine og jeg studerede den, jo mere overbeviste blev vi om, at vi havde at gøre med en stillehavslom. De følgende timer ankom der twitchere fra nær og fjern, og mens kameraerne knipsede gik snakken om kendetegnene. Vi var ikke de eneste, som studede lidt over

Stillehavslom, Grenen, Skagen, 14. august 2018.
Foto: Troels Eske Ortvad

Stillehavslom (forrest) og sortstrubet lom (stor han-type), Grenen, Skagen, 14. august 2018. Foto: Erik Christophersen

næbbet, men Jørgen Kabel kunne vise egne fotos af stillehavslommer fra Mexico, som særligt under fouragering gav indtryk af, at have forholdsvis kraftige næb, når fjerene lå ind til hovedet. Da alt således passede på stillehavslom, og fuglen var dokumenteret med både foto og video, kunne vi endelig drage et lettelsens suk og sende hitguderne en venlig tanke.

Udseende og bestemmelse af 2K-fugle

Feltbestemmelsen af stillehavslom i ungfugle- og vinterdragt var omdiskuteret helt frem til midt-80'erne, hvor man opdagede et kendetegn, som adskilte arten fra sortstrubet lom i alle dragter: helt mørk befjering på tibia (låret) (se Birch & Lee 1995); på sortstrubet lom er befjeringen på tibia hvid på mindst den forreste halvdel (Fig. 1).

Ved første øjekast kunne fuglen ligne en lille og mørk sortstrubet lom i vinterdragt, dog med et anderledes venligt ansigtsudtryk pga. dens lyse øjenring, runde hoved og forholdsvis tynde næb. Fuglen var ofte i selskab med to 2K sortstrubede lommer, hvilket gav fine sammenligningsmuligheder. Målt på foto var kroppen omtrent på størrelse med det ene individ og ca. 20% mindre end det andet, mens næbbet var hhv. ca. 15% og 30% mindre (såvel kortere som smallere). Hovedets form afhang af adfærden; når fjerene var rettet normalt ud, havde den en karakteristisk, rund hovedprofil, og når fjerene var lagt ned, fik den en lang, flad pande. Kun når den rejste pandefjerene, fik den en stejl pande og flad isse, lidt i stil med sortstrubet lom. Halsen var endvidere påfaldende tyk, når den var inaktiv, og udbulende bagtil, og ryggen var lettere krum, til forskel fra sortstrubet lom, som har en proportionalt tyndere hals samt mere flad ryg.

Befjeringen på tibia var helt mørk. Flanken var typisk mørk med en smule hvidt lige over vandlinjen. Den kunne dog også vise et større, hvidt område midt på flanken, afhængig af fjerenes placering. Sortstrubet lom har altid hvidt på låret, hvilket ses som et hvidt felt under overgumpen (lårpletten), som ofte flyder sammen med hvid bagflanke til et større, lyst felt. På sortstrubet lom, som ligger meget dybt i vandet, kan lårpletten dog være skjult.

Øret var overvejende mørkt (gråligt) med lodret overgang til hvidt ca. en halv øjebredde bag øjet, hvorimod 2K sortstrubet lom har overvejende lyst øre med vandret overgang til mørk isse. Lommen havde endvidere en

kraftig, mørk hagerem-tegning henover den ellers hvide strube, samt lys øjenring, hvilket normalt ikke ses hos 2K sortstrubet lom.

Stillehavslom anlægger yngledragt fra 2. sommer (3K) og har en vinterdragt-lignende dragt gennem første sommer. Til forskel fra den juvenile dragt havde den bl.a. mørke skulderfjer, uden lyse fjerbræmmer, samt rødlig iris, hvorved lommen kan aldersbestemmes til 2K. Kønnene er identiske, hvad dragten angår, men hanner er i gennemsnit lidt større end hunner. Forskellen er dog så lille, at arten ikke kan kønsbestemmes i felten på baggrund af biometri (se Russell 2018).

Udbredelse og forekomst i Europa

Yngleudbredelsen dækker et stort område af Arktis fra Baffinøen i Canada, over Alaska til Yanafloeden i Nordøstsibirien. Den amerikanske bestand overvintrer langs Stillehavskysten, og den asiatiske bestand langs kysterne af det sydlige Kamtjatka, Japan, Korea og fåtaligt i det Gule Hav (del Hoyo *et al.* 1992).

Stillehavslom er formentligt den mest talrige af de fem lom-arter med en verdensbestand på ca. 930.000-1.600.000 individer (Wetlands International 2006). Langt hovedparten, 300.000-500.000 par, yngler i Nordamerika, mens bestanden i Rusland er forsigtigt anslået til 100-10.000 ynglepar (se Brazil 2009).

Det første fund i Europa er fra så sent som 4. november 2007, hvor en juvenil fugl blev fundet i en sø i Nordøstengland (Mather 2010). Herefter fulgte en stribe fund, så der nu er ca. 21 fund i Europa til og med 2017: Storbritannien (9), Irland (3), Spanien (2), Norge (2), Kanaløerne (1), Sverige (1), Nordirland (1), Schweiz (1) og Finland (1). Forekomsten i Europa er nogenlunde ligeligt fordelt mellem 1-2K og adulte fugle. Der er i øvrigt flere eksempler på adulte fugle, som er vendt tilbage for at overvintrere ved samme lokaliteter i England og Irland (Ammitzboell *et al.* 2017, Barton *et al.* 2018, Holt *et al.* 2018).

Taksonomi

Stillehavslom blev generelt betragtet som en underart af sortstrubet lom helt frem til American Ornithologists' Union gav den status af monotypisk art i 1985 (Monroe *et al.* 1985). Et studie af lommernes DNA har sidenhen bekræftet dens artsstatus og har fastslået, at sortstrubet

Figur 1. Stillehavslom (tre til venstre) og sortstrubet lom. Skind fra Statens Naturhistoriske Museum, Zoologisk Museum, København. Fra venstre: adult hun, Georgina Island, Canada, 6/7 1922 (ZMUC58.349); adult hun, Churchill, Manitoba, Canada, 13/6 1931 (ZMUC70.802); adult hun, Monterey Bay, Californien, USA, 8/11 1912 (ZMUC 58.345); adult hun, Kalveboderne, Sjælland, Danmark, 24/1 1918 (ZMUC58.277); adult hun, sydlige Kattegat, Danmark, 16/5 1930 (ZMUC58.327); adult hun, Rødby, Lolland, Danmark, 17/5 1922 (ZMUC58.298). Bemærk forskel på næbstørrelse samt farven på befjerling på tibia. På stillehavslom i vinterdragt ses også mørkt øre, hagerem-tegning, mørkere halsside og distinkte bryststriber, hvilket er typisk for arten men også kan forekomme på sortstrubet lom. I yngledragten bemærkes lysegrå nakke og baghals samt sort forbindelse mellem for- og baghals, nederst, - sidstnævnte ses på langt de fleste stillehavslommer, men mangler (formentlig altid)* på sortstrubet lom, hvor striberne på halsen og brystet flyder sammen, - en forskel, som sjældent nævnes eksplicit i bestemmelseslitteratur (bl.a. Jonsson 1996). Bemærk endvidere, at striberne på siden af brystet er væsentligt mere begrænset på stillehavslom end på sortstrubet lom, - en forskel, som generelt er forbigået i litteraturen. Foto: Troels Eske Ortvad.

lom og stillehavslom er søsterarter (Sprengelmeyer 2014). Studiet viste også, at opsplitningen af stillehavslom og sortstrubet lom-kladen er næsten dobbelt så gammel (ca. 6,5 mil. år) som opsplitningen af islom og hvidnæbbet lom-kladen.

Tak

Tak til professor emeritus Jon Fjeldså, samlingsmedarbejder Jan Bolding Kristensen og adjunkt og fuglekurator Peter Andrew Hosner, Statens Naturhistoriske Museum, Zoologisk Museum, København for, at stille skindsamlingen til rådighed for os og for, at rette vores opmærksomhed på den sorte tegning nederst på halsen på stillehavslom i yngledragt.

Referencer

- Ammitzboell, N.P., S. Werner, D.A Marques & M. Schweizer 2017: Pacific Loon at Silvaplannersee, Switzerland, in December 2015, with notes on genetics, identification and WP records. - Dutch Birding 39: 228-238.
- Barton, C. et al. 2018: Irish Rare Bird Report 2017: C. Barton (on behalf of the Irish Rare Birds Committee). - Irish Birds 11: 57-84 (2018). http://www.irbc.ie/reports/irbr/2017_IRBR.pdf
- Birch, A. & C.T. Lee 1995: Identification of Pacific Diver, a potential vagrant to Europe. - Birding World 8: 458-466.
- Brazil, M. 2009: Birds of East Asia: China, Taiwan, Korea, Japan, and Russia. Princeton University Press.
- del Hoyo, J., A. Elliot & J. Sargatal 1992: Handbook of the Birds of the World, Vol. 1: Ostrich to Ducks. Lynx Edicions, Barcelona, Spain.
- Holt, C. & the Rarities Committee 2018: Report on rare birds in Great Britain in 2017. - British Birds 111: 557-627.
- Jonsson, L. 1996: Stilla Havslom. Förekomst och fåltbestämmelse. - Vår Fågelväld 55: 8-14.
- Mather, J.R. 2010: Pacific Diver in Yorkshire: new to Britain and the Western Palearctic. - British Birds 103: 539-545.
- Monroe, B. L., Jr., R.C. Banks, J.W. Fitzpatrick, T.R. Howell, N.K. Johnson, H. Ouellet, J.V. Remsen & R.W. Storer 1985: Thirty-fifth supplement to the American Ornithologists' Union Check-list of North American birds. - The Auk 102: 680-686.
- Russell, R.W. 2018: Pacific Loon (*Gavia pacifica*), version 1.2. In The Birds of North America (P. G. Rodewald, Editor). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA. <https://doi.org/10.2173/bna.pacloo.01.2>
- Sprengelmeyer, Q.D. 2014: A phylogenetic reevaluation of the genus *Gavia* (Aves: Gaviiformes) using next-generation sequencing. MSc thesis. Northern Michigan University, Marquette. <http://commons.nmu.edu/theses/1>
- Wetlands International 2006: (Compiled by Simon Delany and Derek Scott). Waterbird Population Estimates - Fourth Edition. Wetlands International, Wageningen, The Netherlands.